

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI
KATEDRA HISTORIE

**Inventář k fondu Spořitelna Místek
1870 – 1944 (1948)**

Veronika Pavlíková

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Věra Slavíková

Olomouc 2020

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě pramenů a sekundární literatury, které jsem uvedla v závěrečném seznamu.

Ve Frýdku-Místku dne 17. 8. 2020

.....
Veronika Pavlíková

Chtěla bych velmi poděkovat paní Mgr. Věře Slavíkové, za její vedení, odborné rady, připomínky a za její vstřícnost. Dále bych ráda poděkovala za přívětivý přístup SOKA Frýdku-Místku, zvláště pak paní Bc. Olze Mateášové, za její pomoc při zpracovávání archivního materiálu do programu ProArchiv a za její připomínky týkající se zařazování materiálu do jednotlivých sérií. Také bych chtěla poděkovat mým přátelům za povzbuzování a rodině, která mě podporovala ve studiu i psaní této práce.

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV FRÝDEK-MÍSTEK

Číslo NAD: 896

Evidenční číslo pomůcky:

Inventář k fondu Spořitelna Místek

1870 – 1944 (1948)

Inventář

Zpracovala: Veronika Pavlíková

FRÝDEK-MÍSTEK 2020

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce bylo zpřístupnit fond Místecké spořitelny uložený ve Státním okresním archivu ve Frýdku-Místku, uspořádat jej a sestavit k němu inventář. Tento fond byl pro mě výzvou už proto, že jsem se seznamovala s prostředím mně nepříliš známým, a to s finanční sférou. K tomu, abych mohla pracovat s tímto materiálem, bylo důležité zjistit si o problematice spořitelnictví informace z odborné četby, které jsem zpracovala do první kapitoly první části úvodu podle starých pravidel.

Druhá úroveň této práce spočívá v komparaci vytvoření úvodu k inventáři podle nových a starých pravidel pro zpracovávání archivního materiálu. Inventární soupis, který bude sloužit v SOkA Frýdek-Místek, jsem vytvořila pouze podle nových pravidel.

Při sepisování úvodu podle starých pravidel jsem vycházela ze článku *Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu* ze *Sborníku archivních prací*, ročník 10, č. 2 z roku 1960.¹ Úvod k inventáři podle nich má následující schéma: *I. Vývoj původce archivního fondu, II. Vývoj a dějiny archivního fondu, III. Archivní charakteristika archivního fondu, IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu, V. Záznam o uspořádání archivního fondu.*

Jak jsem již zmínila výše, zařadila jsem v první části úvodu před samotným popisem historie vývoje spořitelny v Místku nástin vývoje spořitelnictví, abych místní historii začlenila do širšího kontextu. Užitečné byly i práce věnující se městu Frýdek-Místek, ze kterých jsem čerpala k popisu společensko-ekonomické situace ve městě v době zakládání spořitelny. Pro zmapování vývoje samotné spořitelny mi byla velkou podporou monografie jejího ředitele Karla Vacíka vydaná k příležitosti 60letému výročí spořitelny a článek Mgr. Kateřiny Lepíkové vydaný ve sborníku SOkA Frýdek-Místek. Dalšími prameny pro mou práci byly výroční zprávy, později nazývané účetní zprávy spořitelny. Ty obsahují kromě účetní bilance také přehled vedoucích úředníků a zprávu o tom, jak se spořitelně daný rok dařilo, jaké akce podnikla a kde přispěla na dobrou věc. K pochopení vlastní správy a organizace spořitelny byly pro mě nezbytné stanovy spořitelny. Okolnosti zániku tohoto ústavu, ale i důležité předchozí události byly popsány v protokolu schůzí výboru. Kromě subjektivně pojaté práce Karla Vacíka, tehdejšího ředitele spořitelny, z roku 1931, nebyla místecké spořitelně věnována žádná nezaujatá práce, která by zhodnotila její vývoj.

---

¹ *Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu*. Sborník archivních prací, roč. 10, 1960, č. 2, s. 213-309.

Druhá kapitola úvodu shrnuje, jak bylo nakládáno s materiály. Popisuje, kde se v průběhu let vyskytovaly, jejich předchozí uspořádání a skartaci. Informace jsem čerpala z přírůstkové knihy archivu, z listu fondu a z úvodu k prozatímnímu inventáři zpracovaného Františkem Kopřivou.

Ve třetí kapitole popisují strukturu fondu, rozsah dochovaných materiálů a jejich fyzický stav. Čtvrtá kapitola předkládá možnosti badatelského využití a poukazuje na některé zajímavé písemnosti fondu. Pátou kapitolu tvoří záznam o uspořádání fondu.

Pro zpracovávání dle nových pravidel jsem po konzultaci zvolila *Obecné pořádací schéma korporace*, jelikož pro zpracovávání spořitelů ani peněžních ústavů obecně metodika není vyhotovena.² Tento úvod má velmi podobnou strukturu jako úvod podle starých pravidel: *I. Dějiny původce archivního souboru, II. Dějiny archivního souboru, III. Archivní charakteristika archivního souboru, IV. Tematický popis archivního souboru, V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky*. Obsah těchto kapitol je také velmi podobný, jejich rozdíly shrnu v závěru práce.

Po prohlédnutí fondu a inventářů jiných peněžních ústavů pro získání vzorů k práci jsem přistoupila k samotné inventarizaci.

---

² *Obecné pořádací schéma korporace*. In: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D> [cit. 22.7.2020].
WANNER, Michal a kol.: *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. 2. vyd., Praha 2015. In: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d> [cit. 22.7.2020].

Obsah

ÚVOD	1
I. Vývoj původce archivního fondu	5
1. Nástin vývoje spořitelnictví	5
2. Situace na Místecku před založením spořitelny.....	8
2.1. Spořitelny a situace ve městech Frýdku a Místku	8
2.2. Přípravné práce k založení místecké spořitelny	8
3. První léta Místecké spořitelny	9
3.1. Začátky provozu.....	9
3.2. Získání vlastní budovy.....	11
4. Spořitelna v letech 1891–1918.....	11
4.1. Spořitelna ve válečných letech 1914–1918.....	13
5. Konec války a převzetí spořitelny českou správou	13
5.1. Činnost od roku 1920 do doby velké hospodářské krize.....	14
5.2. Spořitelna za „druhé republiky“, protektorátu a ukončení její činnosti	16
6. Pobočky místecké spořitelny.....	17
6.1. Frýdlant nad Ostravicí	17
6.2. Paskov.....	18
6.3. Brušperk	18
7. Správa spořitelny.....	19
7.1. Volby do výboru spořitelny a jeho působnost.....	20
7.2. Ředitelství spořitelny.....	21
7.3. Správní jmění a fondy.....	21
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	21
III. Archivní charakteristika archivního fondu	22
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	24
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení pomůcky	25
PŘÍLOHY	26
SEZNAM PRÁVNÍCH NOREM	26
SPRÁVA SPOŘITELNY OD ROKU 1871–1944.....	26
Obsah	33
Úvod	34
I. Dějiny původce archivního souboru	34
II. Dějiny archivního souboru	37
III. Archivní charakteristika archivního souboru	38
IV. Tematický popis archivního souboru	39

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	39
Soupis jednotek popisu	40
Vznik korporace	40
Organizační záležitosti	40
Správa korporace	40
Organizační záležitosti a řízení	40
Správa majetku a hospodaření korporace	47
Správa a ochrana majetku	47
Účetní materiál	47
Působnost korporace	53
Organizační složky korporace	54
Vznik organizační složky	54
Rejstříky	56
Rejstřík zeměpisný	56
ZÁVĚR	58
SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	59

I. Vývoj původce archivního fondu

1. Nástin vývoje spořitelnictví

Před samotným popisem vývoje a pro lepší pochopení činnosti Místecké spořitelny zdá se mně důležitým nastínit okolnosti vzniku myšlenky spořitelnictví a její vývoj v rakouské monarchii. Ona myšlenka o zakládání spořitel³ se zrodila v hlavách filantropů a humanistů už v 17. a 18. století.⁴ Vznikla při snaze pomoci sociálně nejslabším vrstvám obyvatelstva, měla bezvýdělečně poskytovat ukládání malých částek a upevňovat takto šetrnost a pracovitost. Uložená částka mohla sloužit k započatí vlastního podnikání, případně k nepředvídatelným výdajům nebo na stáří. Takto by se dala snížit míra chudoby a zvýšit kvalita života obyvatel.

S prvními konkrétními návrhy k realizaci přišel Hugues Delestre ve Francii, který v roce 1611 vypracoval první osnovu spořitelních stanov.⁵ Spořitelna podle něj měla sloužit pro finančně slabou třídu ke spoření a zároveň jako pojištění pro neočekávané výdaje například z důvodu nemoci. Většinová společnost však s tímto názorem nesouhlasila, v té době totiž panovalo přesvědčení, že chudoba se má zmírňovat milodary a půjčkami.⁶ V život proto Delestrova vize převedena nebyla.

I když v Německu v Brunšviku vznikla v roce 1765 vévodská půjčovna, za počátek spořitelnictví v Evropě je považováno až založení spořitelny v Hamburku v roce 1778. Druhým centrem vývoje se stala Velká Británie, kde rozmach spořitelnictví nastal na přelomu 18. a 19. století.⁷

Do habsburské monarchie se myšlenka spořitelnictví dostala až v 19. století. O vznik spořitelny se zasazoval i ministr financí hrabě Franz Stadion či nejvyšší kancléř Franz Saurau.⁸ Prvním peněžním ústavem tohoto druhu se v roce 1819 stala První rakouská spořitelna ve Vídni, jejíž činnost se vztahovala ke všem částem říše a v jednotlivých zemích byly zřizovány její pobočky.⁹ V Čechách byla už v roce 1821 snaha o realizaci spořitelní myšlenky na panství hraběte Clam-Martinice ve Smečně, u zrodu stál správce panství J. N. Ochsenbauer. Spíše než drobné spoření bylo jejím hlavním účelem poskytování půjček a aktivní působení v hospodářském životě mělo přednost před pasivní dobročinností.¹⁰ Nejstarší spořitelnou v Čechách se v roce 1825 stala „Česká spořitelna“ v Praze,

---

³ Od 19. století existovaly vedle spořitel³ také záložny, finanční ústavy založené na družstevním základě.

⁴ HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví, Česká spořitelna 1825-2005*. Praha 2005, s. 11.

⁵ Tamtéž, s. 13.

⁶ TOMÁNEK, Antonín: *Spořitelny jindy a nyní: se zvláštním zřetelem ke způsobu upotřebení správních přebytků*. Praha 1912, s. 5.

⁷ HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví*, s. 13.

⁸ VENCOVSKÝ, František: *Dějiny bankovníctví v českých zemích*. Praha 1999, s. 91.

⁹ Tamtéž, s. 92.

¹⁰ HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví*, s. 16.

navzdory pojmenování byla však německým ústavem, pojmenování tak odkazovalo k zemskému vnímání názvu. Založena byla českými stavy jako spolkový ústav.¹¹

Do první poloviny 40. let byly rakouské spořitelny úředně schvalovány zvláštními výsadami či koncesí. V rámci dalšího rozvoje spořitelen byla pocítována potřeba zřídit zákonnou normu, která by se jimi zabývala.¹² Tu naplnil spořitelní regulativ vyhlášený dekretem dvorní kanceláře ze dne 26. září 1844, který přes malé změny zůstal v platnosti až do zániku Rakouska-Uherska.¹³ Vycházel z myšlenky, že spořitelny jsou sociální instituce, na něž tak přechází část úkolů veřejné správy, konkrétně péče o blaho lidu. Za vhodnějšího zakladatele byly spíše považovány filantropické spolky. Jiné zakladatele, například města, obce nebo okresy, bral spíše jako krajní možnost, což bylo dáno tím, že před nařízením jich většina byla spolkových.¹⁴ V tomto ohledu dekret brzy zastaral, neboť již v polovině století se s nově zakládanými ústavy spolkového typu téměř nesetkáváme, a naopak se téměř výhradními zakladateli staly právě města a obce.¹⁵ Dále dekret omezoval aktivní obchody spořitelen na minimum, aby se zabránilo riziku a nebezpečí. Přebytky z hospodaření měly sloužit k rozšiřování rezervního fondu a k podpoře všeobecně prospěšných akcí.¹⁶ Tento regulativ se stal důležitým mezníkem ve vývoji spořitelnictví v našich zemích, dal totiž zakládání spořitelen pevný právní základ a napomohl k intenzivnějšímu zakládání spořitelen.

Když vláda viděla, jak prospěšná tato instituce je, začala nabádat jednotlivé obce k jejich zakládání za záruky obce.¹⁷ Vytvořila dokonce vzorcové stanovy, které byly vydány c. k. ministerstvem vnitřní věci dne 7. března 1855 pod číslem 3651 pro obecní spořitelny, podle novějšího vydání z roku 1872 už mohly být spořitelny zakládány i okresy.¹⁸ Mimo rizika to pro obce přinášelo i výhody. Z přebytku spořitelen vznikl obcím nový zdroj příjmů, ten mohl být použit na dobročinné účely, které by jinak hradila obec. Díky tomuto poznatku a konjunkturu probíhající v našich zemích v 60. letech 19. století začaly obce zřizovat spořitelny ze své iniciativy.¹⁹

V květnu 1873 proběhl finanční krach na vídeňské burze, po kterém nastala do konce 70. let hluboká hospodářská krize. Negativní zkušenost s akciemi průmyslových a peněžních podniků způsobila, že velká část obyvatelstva upřednostnila ukládání svých peněz do spořitelen, které působily konzervativně a stabilně.²⁰

---

¹¹ TOMÁNEK, Antonín: *Spořitelny jindy a nyní*, s. 7.

¹² VENCOVSKÝ, František: *Dějiny bankovníctví v českých zemích*. Praha 1999, s. 95.

¹³ Tamtéž, s. 95.

¹⁴ HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví*, s. 25.

¹⁵ TOMÁNEK, Antonín: *Spořitelny jindy a nyní*, s. 95.

¹⁶ HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví*, s. 25.

¹⁷ TOMÁNEK, Antonín: *Spořitelny jindy a nyní*, s. 9.

¹⁸ Tamtéž, s. 10.

¹⁹ Tamtéž, s. 11.

²⁰ HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví*, s. 35.

Myšlenka vybudovat český bankovní ústav, který by sloužil jako peněžní ústředí českých spořitelů, vznikla na sjezdu jazykově českých spořitelů v listopadu 1900. O rok později byl založen Svaz českých spořitelů v Čechách na Moravě a ve Slezsku, na jehož první valné hromadě se usnesli na zřízení ústřední banky po vzoru německých spořitelů. Jejím úkolem byla podpora domácích spořitelů, čehož dosáhla podnikáním obchodních aktivit.²¹ Jednotlivé spořitelny fungovaly jako velmi samostatné filiálky, které sbíraly vklady pro ústřední banku, jež pak mohla finance využít k podnikání.

Po vzniku samostatné ČSR v říjnu 1918 vznikla potřeba nové právní normy, která by sjednotila organizaci spořitelnictví. V českých zemích totiž upravovala fungování spořitelů právní norma spořitelního regulativu z roku 1844, na Slovensku však byly ovlivněny uherskou správou, spořitelny byly soukromými akciovými společnostmi s výdělečnými cíli. Tyto rozdíly unifikoval spořitelní zákon č. 302 z roku 1920. Přes očekávání, že si spořitelny vydobudou možnost provádět riskantnější obchody na kapitálovém trhu, zůstaly u konzervativnějšího pojetí. Nejspíše si uvědomily, že jim svou stabilitou dodává na důvěryhodnosti. Nakonec nový zákon zůstává velmi podobný spořitelnímu regulativu z roku 1844, zavedl stejné existenční a obchodní zásady pro všechny spořitelny na území ČSR. Změny se týkaly pouze organizace.²² Nadále povoloval existenci jen spořitelů, za které se postavily územní samosprávné celky (okresy, obce). Nový zákon vstoupil v platnost 6. května 1920. Vládním nařízením z téhož roku byl vytvořen Svaz československých spořitelů jako organizační a kontrolní ústředí, členství v něm bylo pro všechny spořitelny povinné.²³

Odtržení pohraničních území na podzim 1938 a následující okupace přinesla organizační změny, novým podmínkám se musela přizpůsobit organizace úvěrové soustavy včetně spořitelnictví. Zavedlo se zřízení korporativních celků přizpůsobené systému říšského Německa. Vládním nařízením č. 114 z r. 1941 a vyhláškou ministerstva financí č. 429 z roku 1941 byla vynucena jednotná organizace. Vrcholnou organizací za protektorátu se stal Ústřední svaz peněžnictví pro Čechy a Moravu s povinným členstvím. Měl dohled na veškerou činnost peněžních ústavů. Na začátku roku 1942 převzalo peněžní záležitosti nově zřízené ministerstvo hospodářství, které řídil W. Bertsch. Za jeho vedení bylo přikročeno k systematickým restrikcím ve dvou rovinách.²⁴ V první rovině byla omezována předimenzovaná síť peněžních ústavů, které byly rušeny. Druhá úroveň spočívala v germanizačních snahách. To se dotklo i Místecké spořitelny, která jakožto český ústav, byla nucena spojit se s německou Frýdeckou spořitelnou, německým ústavem. Výsledkem spojení se stal v duchu tehdejších politických a společenských tendencí spojený peněžní ústav v německé části souměstí s názvem Frýdecká spořitelna, s ústředím ve Frýdku.

---

²¹ VENCOVSKÝ, František: *Dějiny bankovníctví v českých zemích*, s. 147.

²² HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví*, s. 55.

²³ Tamtéž, s. 56.

²⁴ Tamtéž, s. 61.

2. Situace na Místecku před založením spořitelny

2.1. Spořitelny a situace ve městech Frýdku a Místku

Založení spořitelny v Místku bylo ovlivněno mnoha faktory. Město zažívalo v druhé polovině 19. století rozvoj textilního průmyslu doprovázený přílivem obyvatelstva.²⁵ Šlo o přechod od lnářství k bavlnářství, přičemž se zaměřovali na nejjednodušší a nejlevnější typy tkanin. Díky tomuto levnému zboží bylo frýdecké a místecké bavlnářství méně postiženo krizí vzniklou válkou Severu proti Jihu v USA v šedesátých letech 19. století.²⁶ Dalším rozvíjejícím se odvětvím bylo hutnictví, zastoupeno zde Karlovou hutí, jejíž součástí byla i pilníkárna.²⁷

Postupem času se výroba tkaniny z domu přesunula do továren. Jednu z nich vlastnil, na místní poměry úspěšný podnikatel, Jan Viktor Žabeňský. Svou továrnu založil roku 1868 a dal jí jméno První místecká c. k. privilegovaná strojní tkalcovna. Disponovala zpočátku desíti, později až 160 mechanickými stavy. Mimo podnikání v textilní sféře také poskytoval občanům finanční služby v podobě půjčování peněz.²⁸ Byl to právě on, kdo podněcoval k založení spořitelny ve městě Místku.

V okolí byly už dříve zakládány spořitelny a záložny. Nejstarší záložna v okrese vznikla roku 1866 na Hukvaldech.²⁹ V sousedním Frýdku vzešel návrh k založení spořitelny v témže roce jako v Místku, Frýdecká spořitelna však zahájila činnost dříve a do roku 1918 byla německým podnikem. V reakci na vznik německého ústavu ve Frýdku vznikla česká Záložna a půjčovna občanská ve Frýdku. V Místku byla situace opačná. Nejdříve vznikla česká Občanská záložna v roce 1868, po devíti letech však zanikla. Na přelomu let 1885–1886 však byla založena opět česká Národní záložna místecká, která se podílela na financování stavby Národního domu a budovy českého gymnázia v Místku. Německé obyvatelstvo v Místku špatně neslo zřízení české záložny, proto se rozhodli pro založení svého podniku.³⁰

2.2. Přípravné práce k založení místecké spořitelny

Na schůzi obecního výboru dne 3. prosince 1869 navrhl jeho člen Jan Viktor Žabeňský, aby město podle vzoru jiných měst zřídilo svou obecní spořitelnu.³¹ Návrh byl přijat a k vypracování nezbytných stanov proběhla volba do užšího výboru, do kterého byl zvolen Jan Viktor Žabeňský,

---

²⁵ ADAMEC, Tomáš a kol.: *Frýdek-Místek*. Praha 2014. s. 284.

²⁶ Tamtéž, s. 289.

²⁷ Tamtéž, s. 291.

²⁸ LEPIKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*. In: Sborník státního okresního archivu ve Frýdku-Místku. Frýdek-Místek 2003. s. 29.

²⁹ Tamtéž, s. 29.

³⁰ ADAMEC, Tomáš a kol.: *Frýdek-Místek*, s. 297.

³¹ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*. In: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, Nový Jičín 1931, s. 17.

Antonín Prior, Antonín Míček, Jiří Rusina ml., Antonín Reck, Arnošt Gresch, Josef Vrána a Tomáš Maibaum.³²

Na schůzi obecního výboru 26. března 1870 byly přijaty návrhy užšího výboru, které určovaly, že spořitelna má být zřizována městem, které ručilo za vklady a úrokování. Město podle nich má podporovat spořitelnu tak dlouho, dokud nebude moct zaplatit sama potřebné místnosti a úřednictvo. První řádné stanovy byly vypracovány 28. srpna 1870 a podepsány starostou Josefem Grossmanem, radními Antonínem Bohdálkem a Janem Viktorem Žabeňským a obecními výbory Františkem Sedláčkem, Františkem Skřídlem a Františkem Poppem.³³

Císařsko-královské místodržitelství v Brně požadovalo pouze změny ve stanovách a zvýšení kauce města na 8000 zl., povolení k založení spořitelny vydalo 7. března 1871 pod číslem 1053.³⁴ Od svého počátku chtěla podporovat rozvoj řemesel ve městě a zemědělství na venkově tím, že méně zámožným vrstvám obyvatel poskytla výhodné podmínky ke spoření a půjčovala na levný úrok.³⁵ Tyto myšlenky zakotvila do svých stanov. Snažili se více připoutat český venkov k městu s německou správou ustanovením, aby do správy spořitelny byli voleni zástupci venkovských vsí. Naprostá většina prvního spořitelního výboru však byli němečtí zástupci města Místku, mezi nimi byli Jan Viktor Žabeňský, továrník, Antonín Čajánek, tkalcovský mistr, Jiří Rusina, obchodník aj.³⁶ Nově zvolený výbor dle stanov volil ředitelství. Členy prvního ředitelství byli zvoleni Dominik Reck, Josef Grossmann, starosta, Jan Viktor Žabeňský a Antonín Mundina jako ředitel.³⁷ Na třetí schůzi výboru spořitelny byl pověřen účetnictvím a vedením spořitelny obecní tajemník Antonín Knopp, úřední hodiny byly dvakrát týdně, v pondělí a ve čtvrtek.³⁸

3. První léta Místecké spořitelny

3.1. Začátky provozu

Zahájení činnosti spořitelny dne 13. července 1871 proběhlo bez okázalostí a oslav, umístila jen oznámení na obecní tabuli. Místecká spořitelna se tak stala devatenáctou spořitelnou na Moravě, sousední město Frýdek založilo svou spořitelnu o rok dříve 1. února 1870.³⁹ V den otevření se stala prvním vkladatelem den Anna Recková, dcera Dominika Recka, která vložila částku 100 zlatých.⁴⁰ Koncem roku 1871 už měla spořitelna 117 vkladatelů z místeckého okresu a další ze vzdálenějšího

³² LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 29.

³³ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 17.

³⁴ *Šedesát let místecké spořitelny*. Frýdecko-místecký kraj, č. 29, 18. 11. 1931, s. 1.

³⁵ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 30.

³⁶ Tamtéž, s. 30.

³⁷ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 21.

³⁸ Tamtéž, s. 21.

³⁹ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 31.

⁴⁰ Tamtéž, s. 31.

okolí, z přebytků byl zřízen rezervní fond. Po krachu na vídeňské burze se dostala spořitelna do své první krize, stalo se tak roku 1873. Musela omezovat úvěrovou činnost, následkem čehož nastal úpadek řemesel a živností ve městě.⁴¹

Na počátku činnosti byla spořitelna silně spjata s obcí. Až do roku 1891 využívala místnosti obecního úřadu včetně nábytku a hotovost uschovala v obecní pokladně. Do roku 1874 byla agenda spořitelny spojena s agendou obce a obstarávána obecním úřednictvem. V roce 1875 už měla spořitelna 500 vkladatelů a čtvrtmilionu zlatých.⁴² Díky takto vysoké částce vkladů začala spořitelna jednat s obcí o rozšíření dosavadních prostor. Obec vyšla spořitelně vstříc a nabídla k užívání dosavadní byt obecního tajemníka. Ten byl přestavěn pro účely spořitelny nákladem 160 zlatých, které zaplatila spořitelna.⁴³

Léta 1877–1879 byla poněkud nepříznivá, vklady nepřirůstaly a spořitelna nemohla pokrýt svůj provoz. Nepomohlo ani to, že se téměř 80 % financí nacházelo v nehybném hypotečním úvěru. Správa spořitelny byla proto nucena najít řešení z této situace, kterým bylo zřízení rezervního fondu pro ztráty.⁴⁴ Od roku 1880 vedl správu spořitelny starosta města Josef Hrachowetz, který byl zároveň i předsedou výboru spořitelny.⁴⁵ Za jeho působení se spořitelna zdárně rozvíjela. V roce 1883 byla zřízena záložna při spořitelně pro osobní úvěr, aby mohla bez hypotečního zajištění, jen na osobní směnky, pomáhat drobným živnostníkům a řemeslům.⁴⁶ O rok později se spořitelna ocitla opět v těžké situaci, protože neměla žádné přebytky a na konci roku byly navíc vypovězeny vklady v hodnotě 100 000 zlatých.⁴⁷ Díky dobrému vedení Josefa Hrachowtze se přes tuto krizi přenesli, získali větší kapitál a mohli se znovu věnovat úvěrové činnosti. Tím byla navrácena důvěryhodnost a výpovědi vkladů byly dokonce z větší části odvolány.⁴⁸ Po požáru v Místku 18. srpna 1887, který zničil 66 domů, se spořitelna podílela příspěvkem na obnově města. Výbor se usnesl koupit velkou zahradu manželů Lubojackých, část věnovat občanům vyhořelých domů a část prodat za 9 000 zlatých městu na zřízení nové ulice.⁴⁹ Na novou výstavbu města věnovala spořitelna 13 000 zlatých, lidem postiženým ohněm darovala 3 000 zlatých. Značnou podporu obyvatelstva projevila v roce 1899, kdy darovala 14 000 zlatých a v následujícím roce 5 050 zlatých. V dalších letech již pravidelně přispívala na dobročinné akce.

---

⁴¹ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 31.

⁴² VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 24.

⁴³ Tamtéž, s. 26.

⁴⁴ Tamtéž, s. 26.

⁴⁵ Tamtéž, s. 26.

⁴⁶ Tamtéž, s. 26.

⁴⁷ Tamtéž, s. 28.

⁴⁸ Tamtéž, s. 29.

⁴⁹ Tamtéž, s. 29.

3.2. Získání vlastní budovy

V roce 1885 se spořitelna rozhodla zakoupit dům č. 176 za 4 000 zlatých, s tím že jej zamýšlela zbourat a na jeho místě postavit budovu spořitelny a radnice. Místodržitelství však tuto aktivitu neschválilo, nařídilo dům prodat a trhovou cenu navrátit zpět do rezervního fondu. O dva roky byl dům prodán místeckému farnímu úřadu za 3 000 zlatých.⁵⁰

O osamostatnění se znovu začalo uvažovat až roku 1891, kdy už spořitelna disponovala vklady v hodnotě 1 milion zlatých. Pro stavbu své budovy chtěli koupit dům č. 37 paní Marie Matovičové za 8 000 zlatých, místodržitelství bylo ovšem opět proti. Proto jej prozatímne koupila obec místecká, aby zajistila výhodnou polohu pro budoucí stavbu spořitelny.⁵¹ V roce 1892 byly od obce ústavu pronajaty místnosti, ve kterých byla obecní strážnice a evidenční úřad.

Padesáté výročí vládnutí císaře Františka Josefa v roce 1898 oslavila spořitelna usnesením zakoupit od obce domy čp. 37–38 od místecké obce, protože spravovala vklady 1 a ½ milionů zlatých a jiné menší spořitelny už svou vlastní budovu měly. Místodržitelství tentokrát souhlasilo s podmínkou, že spořitelna předloží stavební plány s rozpočtem a postaví budovu k uctění památky 50. výročí vládnutí císaře.⁵²

Provoz v nové budově byl zahájen 26. února 1899. Projektoval ji Josef Hudetz z Vídně. Stavbou byl pověřen místní stavitel Aulegh, který ji však nedokončil. Na jeho práci navázal Heřman Ripp.⁵³ O sochařskou výzdobu se postaral český vídeňský sochař Josef Skotnica. V budově se nacházela mimo spořitelny také radnice s kanceláři, obecní a zasedací síň. Všechny řemeslnické práce byly provedeny místními živnostníky. Ve vestibulu byla umístěna pamětní deska na panovnické jubileum, která byla odstraněna v roce 1918.⁵⁴

4. Spořitelna v letech 1891–1918

Delší dobu se debatovalo nejen o potřebě vlastní budovy, ale i vlastních úředníků. Své vlastní zaměstnance získala spořitelna v lednu 1892, kdy přešli obecní úředníci do jejích služeb. Na konci roku byl přijat na místo stálého zřízence spořitelny obecní strážník František Švanderla.⁵⁵

Spořitelna byla vedena německým směrem, tím se ke škodě ústavu uzavírala podpoře českého obyvatelstva, které začalo nabývat silnější hospodářskou pozici.

V prvních letech 20. století nastala krize, která oslabil podnikavost. Průmysl ustrnul a mnohé živnosti musely ukončit činnost. To zapříčinilo, že lidé neukládali drobné úspory do spořitelny a vklady

⁵⁰ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 29.

⁵¹ Tamtéž, s. 29.

⁵² Tamtéž, s. 30.

⁵³ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 32.

⁵⁴ Tamtéž, s. 33.

⁵⁵ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 30.

mezi léty 1900 až 1903 se nezvyšovaly.⁵⁶ V Praze dokonce vznikla panika mezi vkladateli České spořitelny, která vyvrcholila vyplacením vkladatelům 37 000 000 korun, zneklidnění se rozšířilo i na ostatní ústavy v říši.⁵⁷ Následkem toho provedla spořitelna změnu stanov přizpůsobením novým poměrům a změnila služební řád vsunutím ustanovení o kontrole úředníků revisním odborem, který byl volený výborem spořitelny.⁵⁸ Jaro 1904 sice dávalo naději na dobrou úrodu a tím pádem na lepší výdělky, které by mohli obyvatelé uložit u spořitelny. Léto však bylo velmi suché. Ještě téhož roku se usnesla správa spořitelny, že požádá o zřízení pobočky Rakousko-uherské banky, která začala fungovat 17. dubna 1905.⁵⁹

V rámci propagace spořivosti a aby se podnítila spořivost i v dětech, zavedla spořitelna v roce 1906 domácí pokladničky, tzv. střídanky.⁶⁰ Tuto akci opakovala i v pozdějších letech. V roce 1907 bylo zrušeno nedělní úřadování. I když se jednalo o příznivější rok, začala se tvořit silná konkurence zastoupená ostravskými bankovními domy a frýdeckou pobočkou Vídeňské bankovní jednoty.⁶¹

Překvapení peněžním ústavům přinesl rok 1908. Poklesly totiž úroky Rakousko-uherské banky ze 6 % na 4,5 %. Tímto byla porušena prvotní zásada spořitelny, totiž stanovit pro všechny vkladatele i dlužníky stejné procento. Setkáváme se poprvé s odstupňovanými vkladovými sazbami podle výpovědní lhůty a výší obnosu a s různými úvěrovými sazbami.⁶²

Při oslavách šedesátiletého výročí panování císaře Františka Josefa I. se spořitelna řídila heslem „Vše pro dítě“ a zřídila německou opatrovnu v Místku na Bezručově ulici. Za 20 000 korun byla postavena německá mateřská škola a 20 000 věnovala spořitelna do udržovacího fondu.⁶³ V té době byla správa spořitelny celá německá. Je možné, že za odmítání českých klientů mohl tlak Vídně a místních továren. Bylo to spíše ke škodě než k užitku tohoto ústavu, protože od 1908 do roku 1914 zůstal stav vkladů téměř nezměněn. Nepomohlo ani zavedení denního úročení vkladů, které vyhovovalo živnostníkům a obchodníkům.⁶⁴ S nastupujícími balkánskými válkami v letech 1912 až 1913 se znepokojili obyvatelé ve všech peněžních ústavech Rakousko-Uherska. I když se války říše nedotkly, vklady v peněžních ústavech citelně poklesly. Úpadek pocítila také spořitelna, které se snížily vklady pod 6 000 000 korun.⁶⁵

---

⁵⁶ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 33.

⁵⁷ Tamtéž, s. 34.

⁵⁸ Tamtéž, s. 34.

⁵⁹ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 34.

⁶⁰ Tamtéž, s. 34.

⁶¹ Tamtéž, s. 34.

⁶² LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 34.

⁶³ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 35.

⁶⁴ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 35.

⁶⁵ Tamtéž, s. 35.

4.1. Spořitelna ve válečných letech 1914–1918

V prvním pololetí roku 1914 se činnost spořitelny opět začala rozvíjet a další progres vypadal ještě na začátku července nadějně. Vyhlášení mobilizace 26. července 1914 však opět vše obrátilo k horšímu.

Od dalšího dne do 3. srpna chodili vkladatelé pro své peníze.⁶⁶ Za těchto osm dní bylo vyplaceno 382 vkladatelům 85 732,45 korun vkladů. Aby státní správa utišila neklidné obyvatelstvo, strachující se o své úspory, vydala vyhlášku pro peněžní ústavy. Ta ujišťovala, že obnosy v peněžních ústavěch jsou pro státní vojenské účely nedotknutelné. Naopak se nacházejí pod státní ochranou.⁶⁷

V prvním roce války se přesto vybralo více než vložilo. Spořitelna proto musela u filiálky Rakousko-uherské banky v Moravské Ostravě uzavřít lombardní půjčku⁶⁸ ve výši 213 500 korun.⁶⁹ Nedostatek surovin, pracovních sil a drahota v roce 1915 se odrazily v přílivu vkladů. Spořitelnu však vyčerpalo upsání 2. a 3. válečné půjčky. Klesla poptávka po hypotékách a půjčkách.⁷⁰ V činnosti zůstal pouze průmysl zaměstnaný válečnými zakázkami. V roce 1916 poprvé od roku 1911 vklady opět překročily sumu 6 000 000 korun. I v roce 1917 pokračoval tento stav, kdy kvůli nedostatku zboží byl nadbytek peněz, které neměly jiné uplatnění. Vojenská správa nutila spořitelnu k velkým úpisům válečných půjček.⁷¹

5. Konec války a převzetí spořitelny českou správou

Když byla 28. října 1918 vyhlášena Československá republika, lidé vkládali za války tezaurované⁷² peníze do peněžních ústavů, tedy i do Místecké spořitelny. Díky tomu vklady překročily 9 000 000 korun. Přibývaly však takovou mírou, že musela spořitelna stanovit limit vkladu na 1 000 korun.⁷³

S novými společenskými poměry, vzniklými rozpadem Rakousko-Uherska, měla německá správa spořitelny obtíže. Nechtěla se jim přizpůsobit.⁷⁴ Následkem státního převratu obdrželo město českou správu, v místecké spořitelně však nadále přetrvávala německá většina. Správa se skládala

---

⁶⁶ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 37.

⁶⁷ Tamtéž, s. 38.

⁶⁸ Lombardní půjčka je krátkodobý úvěr, který je zajištěn zástavou movitých věcí, například cennými papíry, šperky, drahými kovy nebo některými komoditami. Lombardní úvěry podniky nejčastěji využívají ke krytí běžných potřeb, případně ke krytí krátkodobých výkyvů v hospodaření.

⁶⁹ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 38.

⁷⁰ Tamtéž, s. 39.

⁷¹ Tamtéž, s. 40.

⁷² Tezaurace znamená hromadění drahého kovu, zlata, uměleckých předmětů, starožitností.

⁷³ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 40.

⁷⁴ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 35.

z 12 doživotně zvolených členů a 12 členů volených z obecního zastupitelstva.⁷⁵ Jenže tím, že byla změněna obecní správa na českou, neměla zastoupení ve spořitelně. Stará správa však odmítala nové volby do výboru spořitelny, protože by to vedlo ke konfliktům se stávajícími členy. Správní komise se snažila, aby výbor sám uznal změněné poměry a vzdal se dobrovolně svých funkcí. Na schůzi výboru 25. února 1919 se usnesli, že dosavadní správu spořitelny za žádných okolností nerozpustí.⁷⁶

Po odchodu z důvodu nemoci Josefa Hrachowtze, který zastával funkci vrchního ředitele, bylo nově doplněno ředitelství. Josef Hrachowetz byl členem správy už od roku 1879 a jeho odchod znamenal i konec německé správy. Do vypjaté situace nakonec zasáhly i státní orgány. Výnosem Zemské správy politické v Brně ze dne 23. srpna 1919 bylo nařízeno rozpuštění staré správy. Okresní hejtmanství v Místku mělo předat spořitelnu nové správě, poradní sbor měl vypracovat nové stanovky.⁷⁷

Česká správa přebrala spořitelnu 3. září 1919. Jejím nelehkým úkolem bylo vyvést spořitelnu z válečných ztrát a navrátit důvěru obyvatelstva u obou národností. Prvním českým vládním komisařem spořitelny byl zvolen Dr. František Růžička, do té doby tajemník finanční správy. Poradní sbor byl tvořen Vilémem Šlapetou (velkoobchodník), Rudolfem Strusou (notář), Dr. Rudolfem Šmolkou (advokát), Dr. Aloisem Chrastným (advokát), Josefem Schwartzem (okresní cestmistr), Františkem Řehánkem (rolník), Otakarem Krupičkou (obchodník), Janem Tomešem (dílovedoucí), Ludvíkem Blaščíkem (kartáčník), Aloisem Eliášem (obchodník), Karlem Herliczkou (továrník) a Ludvíkem Rundtem (továrník). Tato česká správní komise převzala spořitelnu 3. září 1919. Začátky české správy nebyly jednoduché. Spořitelna měla velké válečné úpisy, což vedlo k nedůvěře lidu a v důsledku toho k poklesu vkladů v letech 1918–1921.

Dne 15. listopadu 1919 se spořitelna stala členem Svazu československých spořitel v Praze, jako spořitelna s jednacím řečí českou.⁷⁸

5.1. Činnost od roku 1920 do doby velké hospodářské krize

Koncem roku 1920 se stal novým vládním komisařem Dominik Sedláček, za jeho působení byl ústav konsolidován a navrácena důvěra lidu.⁷⁹ To vedlo k podpoře stavebního ruchu, a v mezidobí let 1920–1931 vzniklo na tento účel 381 zápujček, ze kterých bylo postaveno 381 domů se 631 byty.⁸⁰ Úvěry na stavbu nebyly však jen doménou soukromníků. Roku 1924 podpořila spořitelna úvěrem výstavbu okresní nemocenské pojišťovny v Místku a stavbu německé mateřské školky v Místku, 1925 poskytuje obci úvěr na dva obytné domy pro vojenské gážísty, 1926 uděluje úvěr pro Frýdlant nad

⁷⁵ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 40

⁷⁶ Tamtéž, s. 42.

⁷⁷ LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze*, s. 36.

⁷⁸ *Šedesát let místecké spořitelny*. Frýdecko-místecký kraj, č. 29, 18. 11. 1931, s. 1.

⁷⁹ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 47.

⁸⁰ *Šedesát let místecké spořitelny*. Frýdecko-místecký kraj, č. 29, 18. 11. 1931, s. 2.

Ostravicí na výstavbu měšťanské školy, 1927 poskytuje na přístavbu klášterní školy Milosrdných sester sv. Karla Boromejského ve Frýdlantě, v Hodoňovicích na novou školu, v roce 1928 na nouzový obytný dům v Místku.⁸¹

V roce 1924 se hospodářské poměry zhoršily. Střední živnostenské vrstvy trápila deflace, sedlácký stav zneklidňovala slabá sklizeň a dělníky nezaměstnanost a průmyslová krize. Tyto skutečnosti způsobily snížený počet vkladů, také se zvýšila úroková míra.⁸² Přesto zřídila spořitelna 1. září 1924 platebnu ve Frýdlantě nad Ostravicí.⁸³

V následujícím roce se do čela Místecké spořitelny dostal Vilém Šlapeta, tehdejší starosta města. Za doby jeho vedení, devět let po válce, se podařilo konečně umořit ztrátu z válečných půjček ve výši 1 206 302,90 korun. 1. dubna 1926 byla spořitelna jmenována pobočkou Národní banky československé a Místek se tím stal úředním bankovním místem. Nárůst vkladů v letech 1925 a 1926 byl až o 20 % vyšší. Toho spořitelna využila a provedla vlastním nákladem nadklenutí mlýnského náhonu „Na Příkopě“.⁸⁴

Roky 1925–1928 byly pro spořitelnu dobou největší poválečné prosperity. Spořitelna se stabilizovala, měla dostatek vkladů, podporovala stavební ruch a dobročinné aktivity. Za doby hospodářské krize byl rozvoj poněkud zastaven. Ve svých stanovách má spořitelna ustanoveno, že přebytky ze svých obchodů má věnovat na dobročinné účely. V roce 1925, na 75. narozeniny prezidenta, byly stejně jako předchozí rok, rozdávány dárkové vkladní knížky. Ty už vlastnilo 1 851 dětí s částkou 110 001,72 korun, což dělá v průměru 60 korun na dítě za rok.⁸⁵ Další akce měla název „Od kolébky“ a měla za úkol podporu spoření dětí již od narození. Byly rozdány věnovací listy s darem 5 korun zdarma pro rodiče novorozeňat.⁸⁶ V této době vznikla také pobočka spořitelny v Paskově, která byla povolena výnosem ministerstva vnitra ze dne 1. března 1926.⁸⁷ Rokem 1927 se rozhodla spořitelna všem obecním knihovnám v okrese každoročně věnovat vázané knihy s ex libris spořitelny.⁸⁸

O tři roky později v roce 1930 měl prezident Tomáš Garrigue Masaryk 80 let. Místecká spořitelna to oslavila velkými dary na dobročinné účely. Také při té příležitosti založila nadaci. Na podporu chudých vysokoškolských studujících z místeckého okresu vynaložila 30 000 korun, 5 000

---

⁸¹ *Šedesát let místecké spořitelny*. Frýdecko-místecký kraj, č.29, 18.11. 1931, s. 2.

⁸² SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 54. *výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1924*, s. 5.

⁸³ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 50.

⁸⁴ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 56. *výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1926*, s. 12.

⁸⁵ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 55. *výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1925*, s. 8.

⁸⁶ Tamtéž, s. 8.

⁸⁷ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 54.

⁸⁸ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 57. *výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1927*, s. 12.

korun na podporu chudých studujících z Frýdlantu nad Ostravicí a 5 000 korun také na studující z Paskova. 10 000 korun darovala Jubilejnímu chudobinci místecké obce, 40 000 korun fondu Domu sociální péče s Dětským domovem pro okres místecký v Místku a 10 000 korun spolku úřednictva československých spořitelien na Léčebnu v Karlových Varech.⁸⁹ V roce 1932 spořitelna věnovala 40 000 korun dle výnosu ministerstva vnitra v Praze ze dne 15. října 1932 číslo 69.176/17-1932 sociálním účelům a nezaměstnaným v okrese místeckém.⁹⁰ O rok později darovala na stejný účel 25 000 korun.

5.2. Spořitelna za „druhé republiky“, protektorátu a ukončení její činnosti

Po Mnichovské dohodě došlo k většímu vybírání úspor a pobočka v Brušperku musela ukončit svou činnost, protože velká část jejího okolí byla zabrána. V témže roce odprodali 4 objekty nemovitostí a získali za ně komplex stavebních pozemků v Místku, v blízkosti spořitelny. V roce 1939 rozparcelovali „Spořilov“, onen komplex pozemků, a postavili zde dvoupatrový dům se středními byty, financovaný z výslužného fondu zaměstnanců spořitelny.⁹¹ Chtěli tímto pomoci bytové nouzi v Místku.

Jak jsem již zmínila v první kapitole této části úvodu k inventáři, okupace Československa Říší zasáhla i do organizace spořitelnictví. Vládním nařízením č. 114 z r. 1941 a vyhláškou ministerstva financí č. 429 z roku 1941 byla vnucena jednotná organizace v oblasti finančnictví. Dále omezovala předimenzovanou síť peněžních ústavů a mnohé ústavy byly rušeny. Druhá rovina spočívala v germanizačních snahách.⁹² Toto postihlo i Místeckou spořitelnu, která měla být úředně připojena k Frýdecké spořitelně. V případě Frýdku a Místku nešlo pouze o sloučení dvou peněžních ústavů, předcházelo mu sloučení obou měst v jedno s platností od 1. ledna 1943.⁹³

Přípravné práce ke spojení těchto spořitelien započaly už v roce 1942, ve stejném roce jako přípravy ke spojení měst. Místecká spořitelna svou samostatnou činnost ukončila 30. září 1944. V době svého zániku byla největší peněžním ústavem frýdeckého⁹⁴ politického okresu. Sloučení předcházely jednání včetně prohlídek místností obou spořitelien.⁹⁵ Poradě předsedal Emil Reiner, vrchní starosta Moravské Ostravy, jako zástupce Ústředního svazu peněžnictví a místopředseda

---

⁸⁹ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Výroční zpráva místecké spořitelny za 59. správní rok 1930*, s. 8.

⁹⁰ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Účetní zpráva místecké spořitelny za 61. obchodní rok 1932*, s. 8.

⁹¹ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Účetní zpráva místecké spořitelny za 69. obchodní rok 1939*, s. 7.

⁹² HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: 180 let českého spořitelnictví, s. 62.

⁹³ JURÁK, Petr: *Frýdek-Místek*. Praha 2011, s. 5.

⁹⁴ Název politický okres Frýdek-Místek pochází až z roku 1955 (dle: BARTOŠ, Josef – SCHULZ, Jindřich – TRAPL, Miloš: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Sv. 15, *Okresy Frýdek-Místek, Český Těšín*, Olomouc 2000, s. 11.)

⁹⁵ SOkA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kn 12, *Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny*, s. 261.

ředitelství Svazu spořitelén. Přestože obvykle při slučování peněžních ústavů přebírá ústav větší ten menší, v tomto případě to neplatilo. Nově spojené město bylo pojmenováno Frýdek a sloučená spořitelna se měla jmenovat Frýdecká. Jednání silně ovlivnil vládní komisař Fr. Heidrich, který trval na tom, aby ústředna spořitelny byla ve Frýdku, tedy ve Frýdecké spořitelně. Bez hlasování bylo toto ustanovení přijato. Nová správní komise se měla sestávat z velké většiny z občanů frýdecké části.⁹⁶

6. Pobočky místecké spořitelny

Aby rozšířila Místecká spořitelna svou působnost a získala tak více střadatelů, založila v průběhu svého působení postupně tři pobočky.

6.1. Frýdlant nad Ostravicí

Pro uspokojení vkladatelů z tohoto podhorského města a jeho okolí vyšla spořitelna vstříc jejich potřebám. Aby se nemuseli dopravovat kvůli vkladům a dluhům do města Místku, rozhodla se otevřít ve Frýdlantu nad Ostravicí platebnu. Po svolení ministerstva vnitra byla otevřena 1. září 1924.⁹⁷ Od počátku se však potýkala s konkurenčním bojem mezi dvěma záložnami, které ve snaze poškodit její pověst prohlašovaly, že spořitelna je německý ústav. Lidé z Pobeskydí byli těmito pomluvami ovlivněni a raději se jí vyhýbali. Místecká spořitelna se proto rozhodla vyřešit situaci diplomaticky a započala jednání se zástupci Občanské záložny ve Frýdlantě, která byla v tíživé finanční situaci. Výsledkem byla likvidace záložny ve prospěch spořitelny, která přebrala její vklady.⁹⁸

Dnem 31. prosince 1931 byla dokončena likvidace Občanské záložny ve Frýdlantě nad Ostravicí. Byly vyplaceny vklady pro 101 střadatelů a také výplaty podílů 81 podílníkům, poté byla záložna vymazána z obchodního rejstříku, na jejím místě působila od té doby spořitelna. 24. září 1936 koupila spořitelna pro svou filiálku jednopatrový dům na hlavní ulici.

Při otvírání platebny ve Frýdlantě nad Ostravicí roku 1924 proběhla na podporu střádání školních dětí akce. Byla spojená s oslavami šestiletého výročí národní samostatnosti dne 28. října, rozdávaly se při ní školním dětem dárkové vkladní knížky. Akce měla úspěch a byla rozšířena na veškeré školy v Místku, Metylovicích, Staříči, Čeladné, Chlebovicích a v Myslíku.⁹⁹ Spoření dětí mělo národohospodářský význam. Dítě si navykne chodit do spořitelny nejprve se svými halíři, až bude starší, bude pak moct pokračovat s vyššími částkami, když už bude vydělávat. Školních vkladních knížek bylo od 28. září do konce roku vydáno 639 a vklady na nich dosahovaly 25 562,74 korun.¹⁰⁰

⁹⁶ SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kn 12, *Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny*, s. 263.

⁹⁷ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 50.

⁹⁸ Tamtéž, s. 50.

⁹⁹ 54. výroční správa místecké spořitelny za správní rok 1924, s. 7.

¹⁰⁰ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 51.

6.2. Paskov

Další pobočka spořitelny vznikla v Paskově, povolena byla výnosem ministerstva vnitra ze dne 1. března 1926, číslo 10 616/26.¹⁰¹ Obyvatelstvem byla přijata dobře a do konce roku už měla 755 vkladatelů. Filiálka se 18. prosince 1928 potýkala s lupiči, kteří se pokusili navrtat ohnivzdornou pokladnu, v níž byla toho dne značná hotovost.¹⁰² Nic nebylo odcizeno a škoda byla proplacena pojišťovnou. O rok později po této události byl zakoupen pro filiálku dům v Paskově.

4. dubna 1930 proběhlo další vloupání do spořitelny v Paskově. Lupič Urbančík vnikl do budovy, noční hlídka ho však zadržela a škoda byla napáchána jen na dveřích.¹⁰³ Důvěru vkladatelů však tento čin neohrozil, pobočka se nadále rozvíjela, a tak byl v roce 1931 pro spořitelnu zakoupen další dům.

6.3. Brušperk

Pobočku v Brušperku provázely na začátku i na konci fungování obtíže. O jejím zřízení začala správa spořitelny uvažovat, až když byly obě stávající pobočky hospodářsky zajištěny. Na schůzi výboru spořitelny se o tom usnesli dne 19. března 1928. S městem Brušperk v záležitosti zřízení pobočky správa spořitelny jednala 28. března 1928 za účasti vládního komisaře spořitelny Dr. Františka Břeského na schůzi městské rady v Brušperku.¹⁰⁴ Město žádalo, aby v případě prosperity pobočky spořitelny byla v Brušperku obcí zřízena spořitelna samostatná. S tímto Místecká spořitelna souhlasila a potvrdila to i písemně.

Spořitelna podala na ministerstvo vnitra žádost o založení pobočky dne 20. března 1928, která nebyla vyřízena, spořitelna byla vtažena do konkurenčního boje s místeckou záložnou. Dozorčí státní správa se obrátila na místeckou obec, aby podala své vyjádření ve věci zřízení pobočky. Spořitelna musela napsat členům zastupitelstva memorandum, ve kterém vysvětlila národohospodářské počínání a činnost komunálního ústavu v okrese. Schůze obecního zastupitelstva 11. února 1930 jednání o této věci odhlasovala většinovým souhlasem a převzala neomezené a neodvolatelné záruky se závazky této budoucí pobočky spořitelny.

Na jednoho člena ředitelství spořitelny byla však podána soudní žaloba, která celý proces pozastavila. Spořitelna podala odvolání a zemským úřadem v Brně byla tato žaloba z formálních důvodů zrušena. Proběhlo další zasedání konané 3. července 1930, pro zřízení pobočky a převzetí záruky hlasovaly 2/3 členů obecního zastupitelstva. Proti tomu však opět někdo podal rekurs, který

---

¹⁰¹ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 54.

¹⁰² Tamtéž, s. 58.

¹⁰³ *Výroční zpráva místecké spořitelny za 59. správní rok 1930*, s. 7.

¹⁰⁴ SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Účetní zpráva místecké spořitelny za 60. obchodní rok 1931*, s. 38.

okresní úřad v Místku z formálních důvodů zamítl, přesto byl podán další rekurs zemskému úřadu v Brně, jen aby znemožnili zřízení pobočky v Brušperku.

Jelikož se projednávání o zřízení vlastní pobočky v Brušperku protahovalo, rozhodl se výbor 12. července 1930 zřídit prozatímně sběrnou a platebnou v Brušperku, která by se pak přeměnila v samostatnou filiálku.¹⁰⁵

Mezitím pokračovalo období intervencí poslaneckých a senátorských, jednání se spořitelními činiteli, také přímo zasáhli zástupci města Brušperk u ministerstva vnitra, které nakonec výnosem ze dne 9. března 1931 zřízení pobočky toleruje.¹⁰⁶ Její činnost byla zahájena 2. listopadu 1931. Zpočátku sídlila ve dvou místnostech novostavby hotelu Martina Řehánka na náměstí v Brušperku. V roce 1937 byl zakoupen větší dvoupatrový dům čp. 25/26, také na náměstí, spořitelna získala hostinskou konfesi, část domu fungovala jako spořitelna, část domu tvořily byty a restaurace.

Tato pobočka spořitelny však neměla dlouhou působnost. Už od 1. října 1936 bylo úřadování omezeno na dva dny v týdnu. V roce 1938 byla značná část okolí města Brušperk ztracena německým zábořem, tím se zmenšila hospodářská základna tohoto kraje a správa spořitelny se proto rozhodla dočasně pozastavit činnost pobočky. Všechny její obchody přešly do centrály v Místku.

7. Správa spořitelny

Pro lepší představu a pochopení vnitřní správy spořitelny jsem se rozhodla zde zařadit tuto kapitolu. Vycházím ze stanov z roku 1935. Stanov se zachovalo více, ale nebyly v nich zásadní rozdíly, proto jsem vycházela z nejmladších, v nichž byly zakotveny základní myšlenky spořitelnictví jako podpora smyslu pro pracovitost a spořivost v nejširších kruzích obyvatelstva.¹⁰⁷ Dále poskytování příležitosti úspory bezpečně na úrok ukládat a rozmnožovat.¹⁰⁸

O vnitřní správě spořitelny je možné dozvědět se z jejích stanov. Pod státním dozorem nabízela úvěry a přebytky svých obchodů mohla používat pouze k účelům všeužitečným a dobročinným.¹⁰⁹ Ač v roce 1871 spořitelnu zřídila obec Místecká a ručila za ni, spořitelna byla samostatnou právnickou osobou.¹¹⁰ Ze zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 302 byl tento ústav členem Svazu československých spořitel, z tohoto důvodu v ní probíhaly nejméně jednou za dva roky

---

¹⁰⁵ VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*, s. 62.

¹⁰⁶ *Účetní zpráva místecké spořitelny za 60. obchodní rok 1931*, s. 38.

¹⁰⁷ Dále se ve fondu nacházejí ještě stanovy z let 1970 a 1923.

¹⁰⁸ SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/2, *Stanovy Místecké spořitelny 1935* (dále jen *Stanovy Místecké spořitelny 1935*), s. 4.

¹⁰⁹ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 3.

¹¹⁰ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 3.

revize.¹¹¹ Spořitelně byl již od počátku existence určen vládní komisař,¹¹² který měl být zván na všechny schůze ředitelství a výboru.¹¹³ Zpozoroval-li že něco není v pořádku, měl za úkol podat státnímu dozorčímu zprávu o stavu spořitelny. Pokud nebyla funkce komisaře obsazena, obstarávala tuto funkci okresní správa politická.¹¹⁴

7.1. Volby do výboru spořitelny a jeho působnost

Výbor se skládal ze 12 členů, kteří byli voleni zastupitelským sborem zakladatele a vedoucího úředníka spořitelny, jenž byl ze zákona členem výboru. Sbor také volil 8 náhradníků a určil jejich pořadí. Členové výboru a náhradníci zůstávali ve funkčním období 4 roky, přičemž po roce ode dne volby měla vystoupit ¼ členů a náhradníků a doplnit se novou volbou do 30 dnů, jinak by je jmenoval státní úřad dozorčí. Odstupující byli opět volitelní.¹¹⁵ Seznam těchto kandidátů sestavovala obecní finanční komise. Scházeli se jednou za ¼ roku a svolával je předseda výboru.¹¹⁶

Členové výboru museli splňovat určité podmínky, aby mohli vykonávat tuto funkci. Měli mít obecnou důvěru spořicího obyvatelstva, orientovat se v hospodářském životě a potřebách spořitelního obchodu. Nemohli být dlužníky spořitelny, výjimkou byla hypotéka. Oni ani jejich manžel či manželka nesměli být členy zastupitelstva nebo úředníky jiného ústavu, který by také provozoval úvěry. Výjimkou byla činnost ve správě Bankovního úřadu ministerstva financí nebo cedulové banky.¹¹⁷

Výbor volil do svého vedení předsedu a místopředsedu absolutní většinou hlasů. Dále volil členy a náhradníky členů ředitelstva.¹¹⁸ V jejich kompetenci byly personální záležitosti, dotování fondů při spořitelně, projednávání a schvalování účetní uzávěrky. Usnášeli se na jednacím, služebním, pensijním a pořádkovém řádu, které poté schvaloval státní dozorčí úřad. Také rozhodovali o zániku členství.¹¹⁹ Další jejich kompetencí bylo usnášení na zrušení spořitelny, toto rozhodnutí by poté mělo schválit zastupitelstvo města a státní správy.¹²⁰

---

¹¹¹ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 50.

¹¹² Jsme o něm informováni již ze stanov při založení spořitelny (SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/2, *Stanovy Míšecké spořitelny 1870*, f. 6r).

¹¹³ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 50.

¹¹⁴ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 51.

¹¹⁵ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 5.

¹¹⁶ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 6.

¹¹⁷ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 6.

¹¹⁸ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 7.

¹¹⁹ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 10.

¹²⁰ *Stanovy Míšecké spořitelny 1935*, s. 11.

7.2. Ředitelství spořitelny

Ředitelství bylo tvořeno ze 4 volených členů a 2 náhradníků.¹²¹ Volbu řídil předseda výboru a ředitelství pak za sebe určilo předsedu a jeho náměstka.¹²² Členové nesměli být v žádném příbuzenském svazku. Pokud se tak náhodou stalo, zůstával ve funkci věkově starší. Ředitelství řídilo spořitelnu pomocí úřednictva. Dohlíželi na to, aby vše fungovalo tak, jak má.¹²³

7.3. Správní jmění a fondy

Vlastní jmění spořitelny se skládalo z Všeobecného fondu rezervního a zvláštních fondů rezervních.¹²⁴

Do všeobecného fondu rezervního šly peníze z čistého správního výtěžku spořitelny, jeho účelem bylo, aby ručil vkladatelům za jejich nároky a aby sloužil k uhrazení možných ztrát. Mezi zvláštní fondy rezervní se řadil fond výslužný a fond k úhradě ztrát na cenných papírech. Mimo to mohly být zřízeny zvláštní rezervní fondy. O výši dotace těchto fondů se usnášel spořitelní výbor.¹²⁵

Dále existoval výslužný fond, určený k úhradě výsluh pro zaměstnance a jejich pozůstalé, který byl uložen odděleně od ostatního jmění spořitelny.¹²⁶ Pro úhradu ztrát na cenných papírech byl založen také zvláštní fond.¹²⁷ Posledním typem byl fond, ze kterého se vyplácely dotace na dobročinné účely.¹²⁸

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Písemnosti fondu vznikaly působením Místecké spořitelny od jejího založení roku 1871¹²⁹ do ukončení činnosti sloučením s Frýdeckou spořitelnou roku 1944. Materiál byl pravděpodobně uložen ve spisovně spořitelny na centrále v Místku a v jejích filiálkách. Po konfiskaci ústavů lidového peněžnictví byl fond přemístěn do Krajského archivu státních spořitelen v Opavě. Později převezli fond na krajskou pobočku podnikového archivu České státní spořitelny ve Slezské Ostravě, kde jej v roce 1974 uspořádal tamní archivář František Kopřiva. Podle původního rozhodnutí byl ponechán

¹²¹ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 12.

¹²² *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 13.

¹²³ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 14.

¹²⁴ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 22.

¹²⁵ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 22.

¹²⁶ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 22.

¹²⁷ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 23.

¹²⁸ *Stanovy Místecké spořitelny 1935*, s. 24.

¹²⁹ Písemnosti z roku 1870 reflektují přípravné práce, včetně sepsání stanov spořitelny.

celý fond v prvotním rozsahu a upřádání jako ukázková registratura peněžního ústavu.¹³⁰ Do roku 1912 byly totiž v místecké spořitelně dochovány významné dokumenty a od roku 1912 až do ukončení činnosti veškeré písemnosti spisovny. Fond tak patřil mezi ojedinělé, téměř komplexně zachované. Dle pozdějšího zpracovatele Františka Kopřivy obsahoval fond v době převzetí do opavského archivu 452 evidenčních jednotek, z toho 126 knih a 326 svazků, celkem asi 35 bm, a proto bylo stanoveno jej neskartovat a ponechat v této podobě.¹³¹ Po zrušení tohoto rozhodnutí byla provedena patrně ještě v Krajském archivu státních spořitelen v Opavě vnitřní skartace, při které byly vyřazeny bilanční soupisy, hlavní knihy-bilance, půjčky, vklady, pokladní deníky, knihy vkladů a půjček, korespondence s úřady, bankami, peněžními ústavami, soukromíky, filiálkami a další materiály. Po výše zmíněném zpracování fondu v Podnikovém archivu České státní spořitelny, krajské pobočce v Ostravě se sídlem ve Slezské Ostravě v roce 1974 byl na základě rozhodnutí Ministerstva vnitra ČSR – archivní správy ze dne 10. ledna 1977, č.j. Ar/2-3465/76 – fond Místecké spořitelny předán Okresnímu archivu ve Frýdku-Místku.¹³² Roku 1977 byly skartovány duplicitní a bezvýznamné písemnosti. Do SOkA Frýdek-Místek byl převezen a zaevidován 10. 2. 1978 pod přírůstkovým číslem 47/1978, fond měl rozsah 1,74 bm. Další přírůstek byl zaevidován v knize přírůstků jako 23/86 ze dne 23. dubna 1986 a obsahoval balík knih o velikosti 0,10 bm.¹³³

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Fond spořitelna Místek byl pořádán od června 2019 do dubna 2020 v SOkA Frýdek-Místek. Protože nebyla vydána metodika, která by se zabývala finančními ústavami, použila jsem při zpracovávání po konzultaci s pracovníky archivu Obecné pořádací schéma pro korporace, pro něž dosud nebyl vydán pokyn a u nichž nelze v plné míře uplatnit plán původce podle Základních pravidel pro zpracování archiválií 2015, verze ze dne 23. června 2017.¹³⁴ Dle starých pravidel z roku 1960 by měl následující schéma podle diplomatických kategorií:

---

¹³⁰ KOPŘIVA, František: *Místecká spořitelna. Inventář*. Ostrava 1974, s. 10.

¹³¹ Tamtéž, s. 10.

¹³² KOPŘIVA, František: *Místecká spořitelna*, s. 10

¹³³ SOkA Frýdek-Místek, Sběrka listů fondů, NAD 896, *Spořitelna Místek*.

¹³⁴ *Obecné pořádací schéma korporace*. In:

<https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D> [cit. 22.7.2020].

WANNER, Michal a kol.: *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. 2. vyd., Praha 2015. In: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d> [cit. 22.7.2020].

- I. Úřední knihy
  1. Správní knihy
- II. Spisový materiál
  1. Spisy
- III. Účetní materiál
  1. Účetní knihy
  2. Účetní materiál aktové povahy
- IV. Ostatní materiál
  1. Tiskoviny

Vzhledem k dnes platné metodice aplikované nyní v archivech, která umožňuje vytvořit pořádací *schéma podle vnitřní organizační struktury*¹³⁵, však proběhlo pořádání a inventarizace dle novějších pravidel z roku 2015 a výše zmíněného schématu pro korporace, v nichž se upřednostňují věcná hlediska před diplomatickými. Proto jsem ve shodě s potřebami archivu a na základě konzultací zde vytvořila následující schéma založené spíše na pertinenčním pojetí:

- Vznik korporace
- Správa korporace
- Správa majetku a hospodaření korporace
- Působnost korporace
- Organizační složky korporace

V roce 1974 byl fond uspořádán Františkem Kopřivou a opatřen inventárním seznamem s krátkou historií. Tato forma nevyhovovala požadavkům na archivní pomůcky, a tak byl příslušný fond při generální inventuře v roce 1988 přehodnocen jako nezpracovaný, takto byl vykazován i nadále.¹³⁶ Před počátkem pořádacích prací měl fond metráž 1,80 bm, obsahoval 53 knih a 4 kartony v časovém rozsahu 1870–1948. Po uspořádání archivní fond obsahuje 97 úředních knih z let 1871–1947 a 4 kartony z let 1870–1948 v celkovém rozsahu 2,05 bm. Zvýšení počtu úředních knih vzniklo

---

¹³⁵ Viz *Základní materiál k tvorbě metodik zpracování archivních souborů verze 17. 6. 2016*, s. 3 na stránkách AS MV ČR: <https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d> [cit. 22.7.2020]. Zvolený způsob má oporu i v *Metodickém pokynu č. 2/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Průmyslové podniky“* (čj. MV-76968-1/AS-2017), s. 95-99, kde jsou aplikovány obecné teze pro pořádání jak nových pravidel z roku 2015, tak zde zmíněného základního materiálu z roku 2016, a to přestože metodický pokyn č. 2/2017 počítá patrně s budoucí specializovanou metodikou pro peněžní ústavy a pojišťovny (tematické podskupiny 152000, 152100, 152200, 152300 a 152800 nebyly do metodiky zahrnuty), ukazuje však tendence pořádacích prací v současném archivnictví.

¹³⁶ Při generálních inventurách 2001 a 2012–13.

vyjmutím zápisů výboru, schůze ředitelství a ročenek z kartonů a jejich zasložkováním. Následně byly tyto materiály počítány mezi úřední knihy, protože předchozí zařazení do spisů vycházejících z formálního hodnocení nerespektovalo obsahovou stránku archiválií.

Vzhledem k ukončení samostatné činnosti Místecké spořitelny připojením ke spořitelně Frýdecké v roce 1944 lze považovat fond za ukončený. Budoucí přírůstky pravděpodobně nelze očekávat. Dochované archiválie jsou v dobrém fyzickém stavu. Pouze některé knihy byly napadeny plísněmi a bylo nutno je zakonzervovat. Fond obsahuje posterioru ve formě zápisů v knize splátek datovaných k roku 1947.

Při zpracování nebyla provedena vnitřní skartace, ani nebyly žádné spisy přeřazeny do jiných souborů. Materiál je dohován mezerovitě. Fyzický stav spisů a knih je dobrý. Jazykem fondu je čeština a němčina.

Doplňující informace, týkající se činnosti spořitelny, lze nalézt v materiálech v archivním fondu Okresní úřad Místek a ve fondu Archiv města Frýdek-Místek, oba jsou uloženy ve Státním okresním archivu Frýdek-Místek.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Fond spořitelna Místek obsahuje ucelenou řadu zápisů ze schůzí výboru Místecké spořitelny od počátku činnosti v roce 1871 po celou dobu existence, obdobně celistvé jsou i zápisy z jednání ředitelství, k nimž se ve 20. a 30. letech 20. století přidávají i společné záznamy schůzí revizního odboru. Zde se dá dočíst o personálním složení výboru, finančních záležitostech spořitelny a o celkovém dění ve spořitelně. Dále se zde nalézají zmínky o zakládání poboček v Paskově, Frýdlantě nad Ostravou a v Brušperku. Tyto proměny reflektují stanovy spořitelny a vnitřní řády, jejich srovnání však neukazuje na zásadní transformaci organizace. Informace lze také čerpat z ročenek, které vydávala. Ty obsahují personální složení výboru, o němž svědčí i torzálně dochované personálie z 1. poloviny 20. století, a především obsahují finanční záležitosti spořitelny. O nich primárně svědčí kompaktně dochovaný materiál účetního charakteru, který lze rovněž využít ke studiu sociálních a ekonomických poměrů občanů města Místku a jeho okolí. Ve fondu se nachází mnoho zmínek o dobročinných aktivitách. Spořitelna měla také funkci osvětovou, což dokládá časopis *Obzor* vydávaný spořitelnou, kde nabádá obyvatele ke spořivosti a přináší aktuality z finanční sféry. Vnitřní správa spořitelny se dá rekonstruovat podle dochovaných stanov. Přestože ukončila svou činnost roku 1944, fond obsahuje písemnosti i z roku 1947, jedná se o knihy splátek. V době svého působení byla spořitelna významným peněžním ústavem v okresním měřítku.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení pomůcky

Fond uspořádala, inventář vyhotovila a úvodem opatřila Veronika Pavlíková ve Státním okresním archivu Frýdek-Místek v roce 2020.

PŘÍLOHY

SEZNAM PRÁVNÍCH NOREM

Dekret dvorní kanceláře ze dne 26. září 1844 byl rakouský spořitelní regulativ (spořitelní regulativ sbírka politických zákonů sv. 72 čís. 123: Regulativ pro zřízení a úpravu spořitel a dozor k nim).

Zákon č. 1/1863 ř. z., obsahoval všeobecný obchodní zákoník, ten upravoval i hospodářství a účetnictví obchodních firem (čl. 28–40).

Spořitelní zákon č. 302 ze 14. dubna 1920.

Vyhláška 429/1941 Sb., kterou se určují odborné skupiny hospodářských skupin Ústředního svazu peněžnictví pro Čechy a Moravu.

Vládní nařízení 114/1941 Sb. o povinné organizaci peněžnictví.

SPRÁVA SPOŘITELNY OD ROKU 1871–1944

Vládní komisaři

Cibulka Rudolf, okresní hejtman	1871–1874
Kramer Vladimír, okresní hejtman	1874–1878
Richter František, okresní hejtman	1878–1880
Řehák František, berní	1880–1893
Pospischil František, finanční koncipient	1893–1895
Čerych Vladimír, finanční koncipient	1895–1896
Lindner Vilém, berní adjunkt	1896–1900
Othmar Jakob, okresní hejtman	1900–1903
Knessl Emil, okresní hejtman	1903–1918
Růžička František Dr., finanční rada	1919
Sedláček Dominik Dr., místodržitelský tajemník	1920–1923
Břeský František Dr., okresní hejtman	1924–1927
Janiš Ferdinand Dr., rada politické správy	1928–1932
Cidlík Karel, rada politické správy a okresní hejtman	1933–1938
Sýs Jan, vrchní komisař politické správy v Místku	1939
Beer Augustin, vrchní rada politické správy a okresní hejtman v Místku	1940–1943
Heidrich Fr.	1944

Předsedové ředitelství

Mundina Antonín, okresní soudce	1871–1872
Grossmann Josef, obchodník a starosta města	1872–1878
Elzer Jan, továrník	1878–1880
Hrachowetz Josef, hoteliér a starosta města	1880–1893
Dworský Josef, obchodník	1893–1895
Růžička František, vládní komisař pro spořitelnu	1919–1920
Sedláček Dominik, vládní komisař pro spořitelnu	1920–1924
Hrachowetz Josef, starosta města	1895–1917
Šlapeta Vilém, starosta města a velkoobchodník	1924–1944

Členové výboru

Blaschke Josef, ekonom a starosta Sviadnova	1871–1873
Bohdálek Antonín, obchodník	1871–1873
Czajanek Antonín, mistr tkalcovský	1871–1882
Ficek Alois, majitel realit v Koloředově	1871–1873
Grailich Vilém, arcibiskupský účetní	1871–1873
Neumann Zeno, knihovník	1871
Popp František, ekonom	1871–1891
Rudl Josef, ředitel přádelny	1871–1876, 1898–1900
Waller Pavel, mědikovec	1871–1892
Hrachowetz Josef ml., hoteliér	1871–1878, 1893–1894, 1944
Maibaum Tomáš, majitel realit	1872–1873
Řeha Václav, tkalcovský mistr	1871
Werlik Štěpán, kloboučník	1871–1876
Mojžíšek Jan, obchodník	1873
Dworský Josef, obchodník	1873
Hirmke Julius, obchodní cestující	1874–1879
Pokluda Valentin, majitel realit	1874–1879
Reck Dominik, obchodník	1874–1878
Rusina František, ředitel tkalcovny	1874–1880
Skřídlo František, barvíř	1874–1879
Rzaha Alexius JUDr., advokát	1877–1881
Schindler Jan, obchodník	1877–1879
Czajanek Ludvík, továrník	1879–1882

Ježíšek Dominik, obchodník	1879
Grossmann Alois, majitel realit	1880–1882
Pieczka Ferdinand, majitel realit	1880–1891
Reck Filip mladší, obchodní cestující	1880–1888, 1907–1910
Šenora František, soudní adjunkt	1880–1885
Skatula Jan, mlynář	1880–1888
Grossmann Adolf, majitel pivovaru	1881–1884, 1895–1900
Werlik Ludvík, obchodník	1877–1886
Elzer Jan ml., továrník	1883–1885, 1902–1904, 1908–1918
Friedl Jan, hotelier	1883–1898
Durdík Julius JUDr., advokát	1883–1909
Žischka Eduard, obchodník	1883–1897
Elhotzký František JUDr., adjunkt okresního soudu	1885–1890
Chlupatý A. L., kupec	1886–1904
Kulhánek Alexandr, tkadlec	1886–1906
Werlik Dominik, kupec	1886–1901
Dworský Arnold, obchodník	1889–1891
Gold František, geometr	1889–1900, 1912–1918
Czirmer Josef, nájemce pivovaru	1891–1897
Konečný Ludvík, pekař	1892–1897
Stadler Mořic, obchodní zástupce	1892–1894
Sobalík Augustin, kloboučník	1892–1903
Žischka Valentin, obchodník s kůží	1895–1900
Baier Antonín, obchodník	1898–1918
Zelenka Leopold, obchodník	1898–1913
Lamberg Jonáš JUDr., advokát	1899–1907
Elzer Rudolf, velkopřemyslník	1901
Grzywnacki Jindřich, majitel realit	1901–1918
Elzer Johann C., obchodník	1901–1912
Michna Julius, obchodní jednatel	1901–1915
Popp Dominik, tovární ředitel	1901–1911
Rundt Ludvík, továrník	1901–1915
Skřidlo František, továrník	1901–1903
Stosch Jindřich, ředitel měšťanských škol	1901–1918
Struhal Gottfried, hotelier	1901–1902
Czajaneck Johann ml., továrník	1903–1906

Frank Antonín, klempíř	1904–1907
Sedlaczek Gustav, účetní	1904–1913
Frey Karel, továrník	1905–1918
Streubel Ferdinand, majitel realit	1905–1916
Tippmann Gottlieb, obchodní jednatel	1905–1912
Sobalík Štěpán, majitel realit	1907–1918
Werlik Josef, obchodník	1907–1918
Herliczka Karel, továrník	1908–1915, 1940–1944
Lichtenstern Jakub, tovární	1908
Rudel Bedřich, majitel realit	1910
Rumpal Jan, továrník	1910–1916
Elzer Hans, prokurista	1911–1918
Billik Ferdinand, účetní	1913–1915
Wildhage Jindřich, velkoobchodník	1913–1918, 1924–1939
Karásek František, ředitel měšťanských škol	1914–1918
Haas Rudolf, majitel. realit	1915–1918
Kronau Karel, obchodník	1916–1918
Blaščík Ludvík, kartáčník	1924–1927
Eliáš Alois, obchodník	1924–1929, 1932
Korec Rudolf P., kaplan	1924–1929, 1932
Otava Bohuslav, advokátní úředník	1924–1926
Paluzga František, zřízenec státních drah	1924–1927
Slámečka Adolf, účetní	1924–1933
Šlapeta Vilém, velkoobchodník	1924–1942
Vacík Karel, ředitel spořitelny	1914–1936
Vrba František, učitel	1914–1926
Werlik Rudolf, zámečnick	1924–1933
Fink Emil JUDr., advokát	1927–1934
Doskočil František, úředník cejchovního úřadu	1928–1936
Lysek Jan, soukromník	1928–1940
Návrat Čeněk, majitel realit	1928–1933
Graupner Antonín, profesor gymnasia	1929–1932
Schwarz Josef, okresní cestmistr	1929–1931
Gillar Metoděj P., katecheta	1930–1934
Vlach Antonín, správce filiálky „Prvoděv“, Prostějov	1932–1935
Kořínek František, tajemník	1934-1940

Adamovský Jindřich, obchodvedoucí firmy Baťa, místopředseda	1934-1936
Ausschwitzer Arnošt, strojvůdce	1934-1941
Juzof Alois, klempíř a náměstek starosty	1934-1939
Krpata Alois, pekař	1934-1944
Slováček Josef, dělník	1934-1937
Koudelka Jan, správce konzumu	1935-1939
Prachař Jan, účetní	1935-1939
Klimša Albín, krejčí	1936-1939
Konečný Jan, náměstek ředitele spořitelny	1936-1944
Kubačka Josef, soustružník kovů	1937-1940
Kestel Zdeněk, hutník	1938
Dybal Jan, krejčí	1939-1941
Sponder Alois, ředitel školy	1940-1944
Friedel Leopold, majitel elektrotech. závodu	1940-1942
Schenk Josef, obchodník	1940-1942
Varmuža František, ředitel Hospodářské školy	1940-1942
Lantscha Dominik, krejčí	1941-1942
Sochatzi Jan, tovární úředník	1941-1942
Bašista Ludvík, obchodník	1942
Chvostek Karel, učitel	1942
Křístek Vladimír, náměstek ředitele spořitelny	1943-1944

Česká republika – Zemský archiv v Opavě

Státní okresní archiv Frýdek-Místek

---

inventář

archivní pomůcka č.

NAD č. 896

Spořitelna Místek 1870–1944 (1948)

Zpracoval:

Pavlíková Veronika

Frýdek-Místek 2020

Obsah

(automaticky generovaný)

(Pro automatické vygenerování obsahu zvolte v záhlaví z nabídky Předdefinované – Automatická tabulka 1. V případě, že uděláte poté dodatečné změny ve zbylé části dokumentu (které vedou k posunu stránek), zvolte Aktualizovat tabulku.)

Automatický obsah generuje pouze 3 základní úrovně = sérii 1. a 2. úrovně. Pokud chcete zobrazit i sérii 3. a další úrovně, proveďte následující:

- 1) Proveďte automatické generování obsahu (viz výše)*
- 2) Klikněte kurzorem kdekoli do vygenerovaného obsahu, zvolte v navigačním panelu aplikace Word záložku Reference nebo Odkazy (dle verze Wordu) – Obsah – Vlastní obsah*
- 3) Otevře se okno pro úpravu vlastního obsahu. Zde zvýšte číslo Zobrazit úrovně ze 3 na 4. Stiskněte OK.*
- 4) Objeví se potvrzení: Nahradit tento obsah? Zvolte Ano.*

Úvod

I. Dějiny původce archivního souboru

Identifikátor INTERPI: nebyl zatím přidělen

Preferovaná forma jména: Spořitelna Místek

Typ preferované formy jména: úřední

Variantní/paralelní formy jména a jejich typ:

Místecká spořitelna, úřední.

Datum vzniku: 7. 3. 1871

Typ vzniku: vznik zřízením/založením

Poznámka ke vzniku: schválení stanov

Datum zániku: 30. 9. 1944

Typ zániku: zánik zrušením

Poznámka k zániku: sloučení s Frýdeckou spořitelnou

Datace působnosti původce: - (neuvádí se, neboť je známa doba existence)

Sídlo původce: Místek (Frýdek-Místek, Frýdek-Místek, Česko)

Dějiny původce:

Návrh na založení obecní spořitelny v Místku přednesl na schůzi obecního výboru dne 3. prosince 1869 jeho člen, místní textilní továrník, Jan Viktor Žabeňský. Výbor s touto myšlenkou souhlasil a zvolil užší výbor k vypracování nezbytných stanov, které byly přijaty na schůzi obecního výboru 26. března 1870. Určovaly, že spořitelna má být zřizována městem, které ručilo za vklady a úrokování. První řádné stanovy byly vypracovány až 28. srpna 1870. Císařsko-královské místodržitelství v Brně požadovalo pouze drobné změny ve stanovách, poté vydalo povolení k založení ústavu 7. března 1871 pod číslem 1053. Od svého počátku si spořitelna kladla za cíl, v souladu s obecnou myšlenkou spořitelnictví, podporovat rozvoj řemesel ve městě a zemědělství na venkově tím, že méně zámožným vrstvám obyvatel poskytla výhodné podmínky ke spoření a půjčovala na levný úrok. Naprostá většina prvního spořitelního výboru byli němečtí zástupci města Místku, kteří dle stanov volili ředitelství.

Zahájení provozu spořitelny dne 13. července 1871 proběhlo bez okázalostí a oslav, bylo pouze umístěno oznámení na obecní tabuli. Až do roku 1891 využívala místnosti obecního úřadu včetně nábytku a hotovost uschovávala v obecní pokladně. V roce 1875 už měla spořitelna 500 vkladatelů a vklady v hodnotě čtvrtmilionu zlatých. Pro tuto vysokou částku vkladů začala spořitelna jednat s obcí o rozšíření dosavadních úřadoven. Obec šla spořitelně vstříc a nabídla k užívání prostory bytu obecního tajemníka. Byt byl přestavěn pro účely spořitelny nákladem 160 zlatých, které zaplatila spořitelna.

Od roku 1880 vedl správu spořitelny starosta města Josef Hrachowetz, který byl zároveň i předsedu výboru spořitelny. Za jeho působení se spořitelna zdárně rozvíjela. V roce 1883 byla zřízena záložna při spořitelně pro osobní úvěr, aby mohla bez hypotečního zajištění, jen na osobní směnky pomáhat drobným živnostníkům a řemeslům. Po požáru v Místku 18. srpna 1887, který zničil 66 domů, se příspěvkem podílela na obnově města. V lednu 1892 získala spořitelna své vlastní úředníky tím, že obecní úředníci přešli do služeb spořitelny. Na konci roku byl přijat na místo stálého zřízence spořitelny obecní strážník František

Švanderla.

Stavby nové budovy se dočkala spořitelna roku 1898, kdy po předchozích neshodách s místodržitelstvím konečně dostala povolení ke stavbě. Spořitelna zakoupila od místecké obce domy čp. 37–38, místodržitelství tentokrát souhlasilo s podmínkou, že spořitelna předloží stavební plány s rozpočtem a postaví budovu k uctění památky 50. výročí vládnutí císaře. Provoz v nové budově byl zahájen 26. února 1899. Projektoval ji Josef Hudetz z Vídně. Stavbou byl pověřen místní stavitel Aulegh, který ji však nedokončil. Na jeho práci navázal Heřman Ripp. O sochařskou výzdobu se postaral český vídeňský sochař Josef Skotnica. V budově se nacházela mimo spořitelny radnice s kanceláři, obecní a zasedací síň. Ve vestibulu byla umístěna pamětní deska na panovnické jubileum, která byla odstraněna v roce 1918. V prvních letech 20. století nastala krize, která oslabil podnikavost. Textilní průmysl ustrnul a mnohé živnosti musely ukončit činnost. To zapříčinilo, že lidé neukládali drobné úspory do spořitelny a vklady mezi léty 1900 až 1903 se nezvyšovaly. Následkem toho se v roce 1904 usnesla správa spořitelny, že požádá o zřízení pobočky Rakousko-uherské banky, která začala fungovat 17. dubna 1905.

V rámci propagace spořivosti a aby se podnítila spořivost i v dětech, zavedla spořitelna v roce 1906 domácí pokladničky, střídané. Tuto akci opakovala i v pozdějších letech. Překvapení peněžním ústavům přinesl rok 1908. Poklesly totiž úroky Rakousko-uherské banky ze 6 % na 4,5 %. Tímto byla porušena prvotní zásada spořitelny, totiž stanovit pro všechny vkladatele i dlužníky stejné procento. Setkáváme se poprvé s odstupňovanými vkladovými sazbami podle výpovědní lhůty a výše obnosu a s různými úvěrovými sazbami. Při oslavách šedesátiletého výročí panování císaře Františka Josefa I. se spořitelna řídila heslem „Vše pro dítě“ a zřídila německou opatrovnu v Místku na Bezručově ulici. Za 20 000 korun byla postavena německá mateřská škola a 20 000 věnovala spořitelna do udržovacího fondu.

Vyhlášení mobilizace 26. července 1914 vše obrátilo k horšímu. Od dalšího dne do 3. srpna chodili vkladatelé pro své peníze. Za těchto osm dní bylo vyplaceno 382 vkladatelům 85 732,45 korun vkladů. V prvním roce války se vybralo více peněz než vložilo. Spořitelna proto musela u filiálky Rakousko-uherské banky v Moravské Ostravě uzavřít lombardní půjčku ve výši 213 500 korun. Nedostatek surovin, pracovních sil a drahota v roce 1915 se odrazily v přílivu vkladů. Spořitelnu však vyčerpalo upsání 2. a 3. válečné půjčky. Klesla poptávka po hypotékách a půjčkách.

Když byla 28. října 1918 vyhlášena československá republika, lidé vkládali za války tezaurované peníze do peněžních ústavů, tedy i do Místecké spořitelny. Díky tomu vklady přestoupily 9 000 000 korun. Přibývaly však takovou mírou, že musela spořitelna stanovit limit vkladu na 1 000 korun.

Následkem státního převratu obdrželo město českou správu, v místecké spořitelně však nadále přetrvávala německá většina. Správa se skládala z 12 doživotně zvolených členů a 12 členů volených z obecního zastupitelstva. Jenže tím, že byla změněna obecní správa z německé na českou, neměla zastoupení ve spořitelně. Stará správa však odmítala nové volby do výboru spořitelny, protože by to vedlo ke konfliktům se stávajícími členy. Správní komise se snažila, aby výbor sám uznal změněné poměry a vzdal se dobrovolně svých funkcí. Na schůzi výboru 25. února 1919 se usnesli, že dosavadní správu spořitelny za žádných okolností nerozpustí. Po odchodu z důvodu nemoci Josefa Hrachowtze, který zastával funkci vrchního ředitele, bylo nově doplněno ředitelství, jeho odchod znamenal i konec německé správy. Výnosem Zemské správy politické v Brně ze dne 23. srpna 1919 bylo nařízeno rozpuštění staré správy. Okresní hejtmanství v Místku mělo předat spořitelnu nové správě, poradní sbor měl vypracovat nové stanovy.

Česká správa přebrala spořitelnu 3. září 1919. Její začátky nebyly jednoduché. Spořitelna měla velké válečné úpisy, což vedlo k nedůvěře lidu a v důsledku toho k poklesu vkladů v letech 1918–1921. Dne 15. listopadu 1919 se spořitelna stala členem Svazu československých spořitel v Praze, jako spořitelna s jednacím řečí českou.

Koncem roku 1920 se stal novým vládním komisařem Dominik Sedláček, za jeho působení byl ústav konsolidován a navracena důvěra lidu. Roku 1924 podpořila spořitelna úvěrem výstavbu okresní nemocenské pojišťovny v Místku a stavbu německé mateřské školky v Místku, 1925 poskytuje obci úvěr na dva obytné domy pro vojenské gážísty, 1926 poskytla úvěr pro Frýdlant nad Ostravicí na výstavbu měšťanské školy, 1927 na přístavbu klášterní školy Milosrdných sester sv. Karla Boromejského ve Frýdlantě, v Hodoňovicích na novou školu, v roce 1928 na nouzový obytný dům v Místku. V roce 1924 se hospodářské poměry zhoršily, následkem toho byl snížený počet vkladů, také se zvýšila úroková míra. Přesto 1. září ještě téhož roku zřídila spořitelna platebnu ve Frýdlantě nad Ostravicí.

V následujícím roce se do čela Místecké spořitelny dostal Vilém Šlapeta, tehdejší starosta města. Za doby

jeho vedení se podařilo, devět let po válce, konečně umořit ztrátu z válečných půjček ve výši 1 206 302,90 korun. 1. dubna 1926 byla spořitelna jmenována pobočkou Národní banky československé a Místek se tím stal úředním bankovním místem.

Roky 1925–1928 byly pro spořitelnu dobou největší poválečné prosperity. Spořitelna se stabilizovala, měla dostatek vkladů, podporovala stavební ruch a dobročinné aktivity. Za doby hospodářské krize byl rozvoj poněkud zastaven. V této době vznikla také pobočka spořitelny v Paskově, která byla povolena výnosem ministerstva vnitra ze dne 1. března 1926. Rokem 1927 se rozhodla spořitelna všem obecním knihovnám v okrese každoročně věnovat vázané knihy s ex libris spořitelny. O tři roky později v roce 1930 měl prezident Tomáš Garrigue Masaryk 80 let. Místecká spořitelna to oslavila velkými dary na dobročinné účely, mimo jiné darováním 10 000 korun spolku úřednictva československých spořitelen na Léčebnu v Karlových Varech. Také při té příležitosti založila nadaci na podporu chudých vysokoškolských studujících z místeckého okresu. V roce 1932 spořitelna věnovala 40 000 korun dle výnosu ministerstva vnitra v Praze ze dne 15. října 1932 číslo 69.176/17-1932 sociálním účelům a nezaměstnaným v okrese místeckém.

Po Mnichovské dohodě došlo k většímu vybírání úspor a pobočka v Brušperku musela ukončit svou činnost, protože velká část jejího okolí byla zabrána. V témže roce odprodali 4 objekty nemovitostí a získali za ně komplex stavebních pozemků v Místku, v blízkosti spořitelny. V roce 1939 rozparcelovali „Spořilov“, onen komplex pozemků, a postavili zde dvoupatrový dům se středními byty financovaný z výslužného fondu zaměstnanců spořitelny. Chtěli tímto pomoci bytové nouzi v Místku.

Okupace Československa Říší zasáhla i do organizace spořitelnictví. Nařízena byla jednotná organizace v oblasti finančnictví a omezení předimenzované sítě peněžních ústavů. Dále se jednalo o germanizační snahy. Toto postihlo i Místeckou spořitelnu, která měla být důsledkem toho úředně připojena k Frýdecké spořitelně. V případě Frýdku a Místku nešlo pouze o sloučení dvou peněžních ústavů, předcházelo mu sloučení obou měst v jedno s platností od 1. ledna 1943.

Přípravné práce ke spojení těchto spořitelen započaly už v roce 1942. Místecká spořitelna svou samostatnou činnost ovšem ukončila až 30. září 1944. V době svého zániku byla největší peněžním ústavem frýdeckého politického okresu. Sloučení předcházely jednání včetně prohlídek místností obou spořitel. Poradě předsedal Emil Reiner, vrchní starosta Moravské Ostravy, jako zástupce Ústředního svazu peněžnictví a místopředseda ředitelství Svazu spořitel. Přesto, že obvykle při slučování peněžních ústavů přebírá ústav větší ústav menší, v tomto případě to neplatilo. Nově spojené město bylo pojmenováno Frýdek a spojená spořitelna se měla jmenovat Frýdecká. Jednání silně ovlivnil vládní komisař Fr. Heidrich, který trval na tom, aby ústředna spořitelny byla ve Frýdku, tedy ve Frýdecké spořitelně. Bez hlasování bylo toto ustanovení přijato. Nová správní komise měla sestávat z velké většiny z občanů frýdecké části.

Funkce původce:

poskytování vkladů úspor bez úroku
poskytování hypotečních zá půjček
poskytování osobního úvěru
provozování dobročinných aktivit
podpora spořivosti a osvěta v hospodářských záležitostech

Normy – konstitutivní:

dekret dvorní kanceláře ze dne 26. září 1844, rakouský spořitelní regulativ pro zřízení a úpravu spořitel a dozor k nim
zákon č.1/1863, všeobecný obchodní zákoník, který upravoval i hospodářství a účetnictví obchodních firem
spořitelní zákon č. 302 ze 14.dubna 1920
vyhláška 429/1941 Sb., kterou se určují odborné skupiny hospodářských skupin Ústředního svazu peněžnictví pro Čechy a Moravu
vládní nařízení 114/1941 Sb., o povinné organizaci peněžnictví

Normy – působnost původce:

spolkové stanov

Vnitřní struktury původce:

Správu spořitelny vedl výbor a ředitelství za pomoci úřednictva. Výbor, který se skládal ze 12 členů, ze svého středu volil 4 členy ředitelství. Ředitelství pak dále samo pod řízením předsedy výboru zvolilo ze svých členů předsedu a místopředsedu.

Chronologický přehled předsedů ředitelství:

1871–1872 Antonín Mundina

1872–1878 Josef Grossmann

1878–1880 Jan Elzer

1880–1893 Josef Hrachowetz

1893–1895 Josef Dworský

1895–1919 Josef Hrachowetz

1919–1920 František Růžička, vládní komisař pro spořitelnu

1920–1924 Dominik Sedláček, vládní komisař pro spořitelnu

1925–1944 Vilém Šlapeta, starosta města a velkoobchodník

Autor záznamu: Pavlíková Veronika

Zdroje informací:

VACÍK, Karel: Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931. In: Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931. Nový Jičín 1931.

Šedesát let místecké spořitelny. Frýdecko-místecký kraj, č.29, 18.11. 1931.

LEPÍKOVÁ, Kateřina: Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze. In: Sborník státního okresního archivu ve Frýdku-Místku. Frýdek-Místek 2003.

HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: 180 let českého spořitelnictví, Česká spořitelna 1825-2005. Praha 2005

JUŘÁK, Petr: Frýdek-Místek. Praha 2011.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 54. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1924.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 55. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1925.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, 57. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1927.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, Výroční zpráva místecké spořitelny za 59. správní rok 1930.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, Účetní zpráva místecké spořitelny za 61. obchodní rok 1932.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, Účetní zpráva místecké spořitelny za 69. obchodní rok 1939.

SOKA Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kn 12, Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny.

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny archivního souboru: Archiválie fondu vznikaly působením Místecké spořitelny od jejího založení roku 1871 do ukončení činnosti sloučením s Frýdeckou spořitelnou roku 1944. Materiál byl pravděpodobně uložen ve spisovně spořitelny na centrále v Místku i v jejích pobočkách. Po konfiskaci ústavů lidového peněžnictví byl fond převezen do Krajského archivu státních spořitel v Opavě. Později převezli fond na krajskou pobočku podnikového archivu České státní spořitelny ve Slezské Ostravě. Podle původního rozhodnutí byl ponechán celý fond v původním rozsahu a upořádání jako ukázková registratura peněžního ústavu. Fond obsahoval 452 evidenčních jednotek, z toho 126 knih a 326 svazků a asi 35 bm. Po zrušení původního rozhodnutí byla provedena vnitřní skartace.

Přímý zdroj akvizice: Na základě rozhodnutí archivní správy Ministerstva vnitra ČSR ze dne 10. ledna 197, č.j. Ar/2-3465/76, byl fond předán z podnikového archivu České státní spořitelny, krajské pobočky v Ostravě Okresnímu archivu ve Frýdku-Místku. Zde byl převezen a zaevidován 10. 2. 1978 pod přírůstkovým číslem 47/1978, fond měl 1,74 bm. Přírůstky jsou datovány 23. 4. 1986 pod přírůstkovým číslem 23/1986 ve formě 1 balíku knih (0,10 bm).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní charakteristika archivního souboru: V roce 1974 byl fond uspořádán v Krajském archivu čs. Státní spořitelny Františkem Kopřivou a opatřen inventárním seznamem s krátkou historií. Před počátkem pořádacích prací měl fond metráž 1,80 bm, obsahoval 53 knih a 4 kartony v časovém rozsahu 1869–1947. Roku 1977 byly skartovány duplicitní a bezvýznamné písemnosti.

Způsob uspořádání: Archivní soubor byl zpracován podle pořádacího schématu pro korporace, pro něž dosud nebyl vydán pokyn podle Základních pravidel pro zpracování archiválií z roku 2015 a u níž nelze v plné míře uplatnit plán původce. Podle verze ze dne 23. 6. 2017.

Struktura pořádacího schématu:

Vznik korporace

Správa korporace

Správa majetku a hospodaření korporace

Působnost korporace

Organizační složky korporace

Při zpracování nebyla provedena vnitřní skartace, ani nebyly žádné spisy přeřazeny do jiných souborů. Fond obsahuje priora z roku 1970 ve formě stanov spořitelny a posteriora z let 1947 ve formě zápisů v knihách splátek a 1948 ve formě korespondence Frýdecké spořitelny s ministerstvem financí ohledně výmazu pobočky v Brušperku z obchodního rejstříku. Materiál je dochován mezerovitě. Fyzický stav spisů a knih je dobrý. Po uspořádání archivní fond obsahuje 97 úředních knih z let 1871–1947 a 4 kartony z let 1870–1948 v celkovém rozsahu 2,05 bm. Zvýšení počtu úředních knih vzniklo vyjmutím zápisů výboru, schůze ředitelství a ročenek z kartonů a jejich zasložkováním, následně byly počítány mezi úřední knihy. Jazykem fondu je čeština a němčina.

Pravidla zpracování jednotky popisu: Základní pravidla pro zpracování archiválií z roku 2015.

Pořádací schéma pro korporace, pro něž dosud nebyl vydán pokyn podle Základních pravidel pro zpracování archiválií z roku 2015 a u níž nelze v plné míře uplatnit plán původce. Verze ze dne 23. 6. 2017.

Budoucí přírůstky: Vzhledem k ukončení samostatné činnosti Místecké spořitelny připojením ke spořitelně Frýdecké v roce 1944 lze považovat fond za ukončený. Budoucí přírůstky pravděpodobně nelze očekávat.

Odkazy na příbuzné dokumenty, archiválie a pomůcky pro vyhledávání: Doplnující materiály týkající se činnosti spořitelny lze dohledat v archivním fondu Okresní úřad Místek, ve fondu Archiv města Místek, a ve fondech Místecká spořitelna - pobočka Frýdlant nad Ostravicí Místecká spořitelna, pobočka Brušperk, všechny jsou uloženy ve Státním okresním archivu Frýdek-Místek.

Fyzický stav archivního souboru: Dochované archiválie jsou v dobrém fyzickém stavu. Pouze některé knihy byly napadeny plísněmi a bylo nutno je desinfikovat.

IV. Tematický popis archivního souboru

Ve fondu spořitelna Místek se nachází převážně materiál účetního charakteru, který lze využít ke studiu sociálních a ekonomických poměrů občanů města Místku a jeho okolí. Ve fondu se nachází mnoho zmínek o dobročinných aktivitách. Fond spořitelna Místek obsahuje ucelenou řadu zápisů ze schůzí výboru Místecké spořitelny od počátku činnosti v roce 1871. Zde se dá dočíst o personálním složení výboru a finančních záležitostech spořitelny. Dále se zde nacházejí zmínky o zakládání poboček v Paskově, Frýdlantě nad Ostravicí a v Brušperku. Informace o její činnosti lze také čerpat z ročenek, které vydávala. Zde se dá také nalézt personální složení výboru a finanční záležitosti spořitelny. Spořitelna měla také funkci osvětovou, což dokládá časopis *Obzor* vydávaný spořitelnou, kde nabádá obyvatele ke spořivosti a přináší aktuality z finanční sféry. Vnitřní správa spořitelny se dá rekonstruovat podle dochovaných stanov. Přestože ukončila svou činnost roku 1944, fond obsahuje písemnosti z roku 1947, jedná se o knihy splátek. Spořitelna byla významným peněžním ústavem v okresním měřítku.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Zpracovatel jednotky popisu: Pavlíková Veronika

Datum popisu: 2020

Prameny a literatura:

viz zdroje informací

Seznam použitých zkratk:

bm - běžný metr

EJ - evidenční jednotka

inv. č. - inventární číslo

kar - karton

kn - kniha

ppr - podací protokol

ref. ozn. - referenční označení

SOKA - státní okresní archiv

ukn - úřední kniha

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
---------	-------	---------------	---------

Soupis jednotek popisu

1	Název archivního souboru: Spořitelna Místek Ref. ozn.: CZ227202010//896	1870-1948	
2	Název archivní pomůcky: Spořitelna Místek Ref. ozn.: • EJ (počet a druh) v této pomůcce: 97 ukn, 4 kar. • jazyk: čeština, němčina	1870 - 1944 (1948)	
3	<i>série</i> <u>Vznik korporace</u> Ref. ozn.:		
4	<i>série</i> Organizační záležitosti Ref. ozn.:		
5	<i>složka</i> Jednání o zřízení Místecké spořitelny, mj. opis a fotokopie zápisu ze zasedání rady obecního výboru ze dne 3. prosince 1869 a 26. března 1870, stanovy jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 kar	1870 - 1871	kar 1/1
6	<i>série</i> <u>Správa korporace</u> Ref. ozn.:		
7	<i>série</i> Organizační záležitosti a řízení Ref. ozn.:		
8	<i>série</i> Jednání orgánů a složek korporace Ref. ozn.:		
9	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	3.4.1871 - 20.8.1880	kn 1
10	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený obal, poškozeno vlhkostí; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	9.9.1880 - 16.8.1883	kn 2

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
11	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený obal; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	21.9.1883 - 22.3.1886	kn 3
12	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený obal, vypadávající a potrhané listy; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	6.9.1886 - 3.4.1889	kn 4
13	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: rozpadlé desky; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	14.8.1889 - 30.5.1892	kn 5
14	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: rozpadlé desky; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	11.8.1892 - 25.5.1895	kn 6
15	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	12.8.1895 - 26.8.1898	kn 7
16	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: potrhané desky; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	4.11.1898 - 29.8.1906	kn 8
17	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	20.3.1907 - 22.12.1914	kn 9
18	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1.4.1915 - 25.2.1919	kn 10
19	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	24.12.1924 - 30.12.1926	kn 11

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
20	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	12.4.1935 - 29.9.1944	kn 12
21	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	2.1.1873 - 17.1.1876	kn 13
22	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	16.2.1876 - 13.7.1877	kn 14
23	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	25.7.1877 - 16.8.1880	kn 15
24	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	9.10.1880 - 14.8.1883	kn 16
25	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	24.9.1883 - 3.8.1886	kn 17
26	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: poškozené desky; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	11.9.1886 - 12.8.1889	kn 18
27	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	19.8.1889 - 8.8.1892	kn 19
28	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	16.8.1892 - 23.9.1895	kn 20
29	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: poškozená vazba; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	18.8.1895 - 29.8.1898	kn 21

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
30	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	7.11.1898 - 30.6.1902	kn 22
31	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1.7.1902 - 26.3.1907	kn 23
32	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: poškozená vazba; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	8.4.1907 - 22.12.1913	kn 24
33	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	12.1.1914 - 16.3.1920	kn 25
34	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny, revizní zpráva za rok 1925 jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	7.4.1920 - 12.12.1924	kn 26
35	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: poškozené desky (potrhaná textilie), listy poškozeny vlhkostí; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	29.12.1924 - 31.12.1926	kn 27
36	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	3.1.1935 - 10.5.1937	kn 28
37	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	10.5.1937 - 14.12.1939	kn 29
38	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	14.12.1939 - 23.6.1941	kn 30

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
39	<i>jednotlivost</i> Zápisy ze schůzí ředitelství Místecké spořitelny, projednávání revizní zprávy za rok 1934 jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	6.8.1941 - 27.9.1944	kn 31
40	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství a výboru Místecké spořitelny fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	31.12.1924 - 28.12.1925	kn 32
41	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství a výboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	14.1.1926 - 31.12.1926	kn 33
42	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	13.1.1927 - 31.12.1927	kn 34
43	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	12.1.1928 - 31.12.1928	kn 35
44	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	2.1.1929 - 30.12.1929	kn 36
45	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	2.1.1930 - 29.12.1930	kn 37
46	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	8.1.1931 - 31.12.1931	kn 38
47	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru, revize poboček a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	7.1.1932 - 31.12.1932	kn 39

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
48	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	12.1.1933 - 30.11.1933	kn 40
49	<i>jednotlivost</i> Zápisy schůzí ředitelství, výboru a revizního odboru Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: poškozený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	4.1.1934 - 31.12.1934	kn 41
50	<i>série</i> Interní normy, interní akty řízení Ref. ozn.:		
51	<i>složka</i> Stanovy Místecké spořitelny jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1870 - 1935	kar 1/2
52	<i>složka</i> Jednací řád pro správu Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1936	kar 1/3
53	<i>složka</i> Jednací řády pro pobočky Místecké spořitelny v Brušperku, Frýdlantě nad Ostravicí a v Paskově jazyk: čeština; ostatní entity: Brušperk (Frýdek-Místek, Česko), Frýdlant nad Ostravicí (Frýdek-Místek, Česko), Paskov (Frýdek-Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1925 - 1932	kar 1/4
54	<i>složka</i> Revizní řád Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	/1936/	kar 1/5
55	<i>složka</i> Služební řády pro zaměstnance Místecké spořitelny jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1896 - 1938	kar 1/6
56	<i>série</i> Výkazy činnosti Ref. ozn.:		
57	<i>složka</i> Účetní závěrky a výroční zpávy za léta: 1884 - 1885, 1898 - 1902, 1904 - 1908, 1910, 1912 - 1915, 1917 - 1943 jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1884 - 1943	kar 1/7

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
58	<i>série</i> Kontroly Ref. ozn.:		
59	<i>složka</i> Revizní zprávy provedené Svazem československých spořitelén v Praze z let: 1920, 1924, 1926, 1929, 1932, 1934, 1935, 1936, 1938, 1940, 1944 jazyk: čeština, němčina; ostatní entity: Praha (Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 kar	1920 - 1944	kar 2
60	<i>série</i> Dokumentace činnosti a prezentace korporace Ref. ozn.:		
61	<i>série</i> Tisky vydávané korporací Ref. ozn.:		
62	<i>složka</i> Časopis Obzor vydávaný Místeckou spořitelnou množství: 9; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 kar	1926 - 1929	kar 3/1
63	<i>série</i> Personální záležitosti Ref. ozn.:		
64	<i>složka</i> Volby do výboru Místecké spořitelny, mj. seznam zvolených členů jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1913 - 1919	kar 3/2
65	<i>složka</i> Platové směrnice zaměstnanců Místecké spořitelny a pobočky ve Frýdlantě nad Ostravicí z let 1926 a 1943, žádost o zvýšení platu (1926) jazyk: čeština, němčina; ostatní entity: Frýdlant nad Ostravicí (Frýdek-Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1926 - 1943	kar 3/3
66	<i>složka</i> Zálležitosti zaměstnanců, mj. seznamy zaměstnanců, uchazeči o místo, doklady o rodovém původu, nemocenské pojištění, přídavky na děti jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1936 - 1944	kar 3/4
67	<i>složka</i> Žádosti studentů o praxi jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1941 - 1943	kar 3/5

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
68	<i>série</i> Správa majetku a hospodaření korporace Ref. ozn.:		
69	<i>série</i> Správa a ochrana majetku Ref. ozn.:		
70	<i>složka</i> Pojištění proti vloupání a krádeži pro Místeckou spořitelnu a její pobočky v Brušperku, Frýdlantě nad Ostravicí a Paskově, pojištění proti požáru pro Místeckou spořitelnu jazyk: čeština; ostatní entity: Brušperk (Frýdek-Místek, Česko), Frýdlant nad Ostravicí (Frýdek-Místek, Česko), Paskov (Frýdek-Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1931 - 1939	kar 3/6
71	<i>série</i> Účetní materiál Ref. ozn.:		
72	<i>jednotlivost</i> Hlavní kniha kapitálu jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1871 - 1926	kn 42
73	<i>jednotlivost</i> Hlavní kniha úroková jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: poškozeny desky, hřbet se odlupuje; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1871 - 1886	kn 43
74	<i>jednotlivost</i> Kniha příjmů a výdajů jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: chybí přední deska; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1880 - 1928	kn 44
75	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: zvlněná zadní deska; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1871 - 1888	kn 45
76	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1889	kn 46

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
77	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1890	kn 47
78	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1891	kn 48
79	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: restaurováno; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1892	kn 49
80	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1893	kn 50
81	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1894	kn 51
82	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1895	kn 52
83	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1896	kn 53
84	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1897	kn 54
85	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1898	kn 55
86	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1899	kn 56

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
87	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: rozpadlé desky; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1900	kn 57
88	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1901	kn 58
89	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1902	kn 59
90	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1903	kn 60
91	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1904	kn 61
92	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1905	kn 62
93	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1906	kn 63
94	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1907	kn 64
95	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1908	kn 65
96	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1909	kn 66

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
97	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1910	kn 67
98	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1911	kn 68
99	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1912	kn 69
100	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1913	kn 70
101	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1914	kn 71
102	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1915	kn 72
103	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1916	kn 73
104	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1917	kn 74
105	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1918	kn 75
106	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1919	kn 76

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
107	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1920	kn 77
108	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1921	kn 78
109	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1922	kn 79
110	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1923	kn 80
111	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: natržený hřbet; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1924	kn 81
112	<i>jednotlivost</i> Účetní závěrka pobočky ve Frýdlantě nad Ostravicí jazyk: němčina; místa vzniku popisovaných jednotek: Frýdlant nad Ostravicí (Frýdek-Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1924	kn 82
113	<i>jednotlivost</i> Bilance Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1938	kn 83
114	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: odřené rohy; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1926 - 1928	kn 84
115	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: odřené rohy; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1928 - 1929	kn 85

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
116	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1929 - 1930	kn 86
117	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1930 - 1930	kn 87
118	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1930 - 1931	kn 88
119	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1932	kn 89
120	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1933	kn 90
121	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1933 - 1935	kn 91
122	<i>jednotlivost</i> Úvěrový protokol Místecké spořitelny jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1935 - 1940	kn 92
123	<i>jednotlivost</i> Hypoteční zápůjčky jazyk: němčina; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1903 - 1919	kn 93
124	<i>jednotlivost</i> Hypoteční zápůjčky jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1919	kn 94
125	<i>jednotlivost</i> Deník výpůjček jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1871 - 1875	kn 95

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
126	<i>jednotlivost</i> Kniha splátek jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: odřené desky; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1926 - 1947	kn 96
127	<i>jednotlivost</i> Kniha splátek jazyk: čeština, němčina; fyzický stav: poškozený; fyzický stav - popis: odřené desky, na přední chybí popis; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 ukn	1926 - 1947	kn 97
128	<i>série</i> <u>Působnost korporace</u> Ref. ozn.:		
129	<i>složka</i> Dlužní úpisy - Franz Löwenstein, Marie Janik jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1871	kar 3/7
130	<i>složka</i> Zajištění rezervního fondu (v odpovědi na výnos) jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1880	kar 3/8
131	<i>složka</i> Poskytnutí dotace na zřízení záložny jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1883	kar 3/9
132	<i>složka</i> Schválení změny stanov o poskytnutí subvence jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1887	kar 3/10
133	<i>složka</i> Žádost o příspěvek na humanitní účely a jeho vyřízení jazyk: němčina; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1895	kar 3/11
134	<i>složka</i> Kolkování bankovek v obcích Fryčovice, Metylovice jazyk: čeština; ostatní entity: Fryčovice (Frýdek-Místek, Česko), Metylovice (Frýdek-Místek, Česko); Ref. ozn.:	1919 - 1924	kar 3/12
135	<i>složka</i> Státní valutová půjčka jazyk: čeština; Ref. ozn.:	1923 - 1926	kar 3/13
136	<i>složka</i> Restabilizace bilance jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1931 - 1936	kar 3/14

Poř. č.	Obsah	Datace vzniku	Uložení
137	<i>složka</i> Projednávání účetní závěrky za léta: 1924, 1925, 1930, 1931, 1936, 1938 jazyk: čeština; fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.: EJ (počet a druh): 1 kar	1923 - 1938	kar 4
138	<i>série</i> Organizační složky korporace Ref. ozn.:		
139	<i>série</i> Vznik organizační složky Ref. ozn.:		
140	<i>složka</i> Zřízení pobočky Místecké spořitelny v Paskově jazyk: čeština; ostatní entity: Paskov (Frýdek-Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1926 - 1930	kar 3/14
141	<i>složka</i> Zřízení pobočky Místecké spořitelny ve Frýdlantě nad Ostravicí, mimo jiné obsahuje obrázek výlohy jazyk: čeština; ostatní entity: Frýdlant nad Ostravicí (Frýdek- Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1926	kar 3/15
142	<i>složka</i> Zřízení pobočky Místecké spořitelny v Brušperku jazyk: čeština; ostatní entity: Brušperk (Frýdek-Místek, Česko); fyzický stav: dobrý; Ref. ozn.:	1931 - 1948	kar 3/16

Rejstříky

Rejstřík zeměpisný	Poř. č.
Brušperk (Frýdek-Místek, Česko)	53, 70, 142
Fryčovice (Frýdek-Místek, Česko)	134
Frýdlant nad Ostravicí (Frýdek-Místek, Česko)	53, 65, 70, 112, 141
Metylovice (Frýdek-Místek, Česko)	134
Paskov (Frýdek-Místek, Česko)	53, 70, 140
Praha (Česko)	59

Název archivní pomůcky: Spořitelna Místek

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1870 - 1944 (1948)

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 97 ukn, 4 kar.

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 142

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 2,05 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni:

Zpracovatel archivního souboru: Pavlíková Veronika

Archivní pomůcku sestavil: Pavlíková Veronika

Počet stran archivní pomůcky: 27

Archivní pomůcku schválil:

ZÁVĚR

Základním cílem mé práce bylo zpřístupnit fond Spořitelna Místek, uspořádat jej a sestavit k němu inventář. Druhotně jsem chtěla předestřít čtenářům srovnání úvodu k inventáři podle starých a podle nových pravidel, které bych zde v závěru chtěla okomentovat.

Do úvodu k inventáři podle starých pravidel jsem zařadila zvláštní kapitolu pro pobočky, jelikož mi přišlo smysluplnější popsat jejich historii samostatně než ji zařadit do popisu historie spořitelny. Taktéž mi přišlo logické začlenit odděleně kapitolu zabývající se stanovami a vnitřním fungováním spořitelny. Pro citaci archivních pramenů jsem nemohla použít referenční označení, jelikož se přiřazuje až po archivním schválení inventáře, které ještě neproběhlo.

Oba úvody k inventáři mají společné dělení na pět kapitol. Krom mírných odchylek názvů se liší především formou zpracování a strukturou. Zatímco podle starých pravidel závisí do určité míry na archiváři, například co se týče vylíčení dějin původce, nová pravidla dávají menší prostor k různým odchylkám, snaží se o větší unifikaci archivních pomůcek. Údaje jsem zadávala do elektronické aplikace Proarchiv, která je severomoravskou obdobou programu Elza a která je strukturována do mnohých kolonek. Do těch se zapisují jasně definované údaje, takže vzniká menší pravděpodobnost, že zpracovatel zapomene zmínit nějakou informaci. Vzniká tak podrobnější popis fondu na úkor dějin původce. Ty podle nových pravidel bývají často v rozsahu od jedné do pěti stran a na rozdíl od starých pravidel zde program neumožňuje odkazovat na citace v poznámkách pod čarou. Zdroje informací však nejsou vypuštěny úplně, jen přesunuty do určené kolonky. Dále program nepodporuje odrážky a odstavce. Díky něj však vycházejí standardizované pomůcky, včetně titulního listu.

Co se týče badatelského využití je uživatelsky přehlednější inventář podle nových pravidel. I přes zdánlivě přílišné množství údajů poskytuje přehledně ucelené oddíly týkající se jednoho tématu. Není proto nutné prohledávat celý inventář, ale je možné podívat se jen na konkrétní kategorii. Pro zpracovatele je však tato forma o něco složitější. Oproti dřívějšímu zpracovávání podle diplomatických kategorií se musí nyní zamýšlet nad výběrem vhodného metodického hlediska a nad správným řazením do jednotlivých sérií.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

PRAMENY

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kn 12, *Zápisy ze schůzí výboru Místecké spořitelny.*

SOka Frýdek-Místek, Spisovna archivu, Sbírka listů fondů, NAD 896, *Spořitelna Místek.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/2, *Stanovy Místecké spořitelny 1870.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/2, *Stanovy Místecké spořitelny 1935.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Účetní zpráva místecké spořitelny za 60. obchodní rok 1931.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Účetní zpráva místecké spořitelny za 61. obchodní rok 1932.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Účetní zpráva místecké spořitelny za 69. obchodní rok 1939.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *Výroční zpráva místecké spořitelny za 59. správní rok 1930.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *54. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1924.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *55. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1925.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *56. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1926.*

SOka Frýdek-Místek, fond Spořitelna Místek, kar 1/7, *57. výroční zpráva místecké spořitelny za správní rok 1927.*

LITERATURA

ADAMEC, Tomáš a kol.: *Frýdek-Místek.* Praha 2014.

BARTOŠ, Josef – SCHULZ, Jindřich – TRAPL, Miloš: *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960.* Sv. 15, *Okresy Frýdek-Místek, Český Těšín,* Olomouc 2000.

HÁJEK, Jan – PÍŠA, Rudolf: *180 let českého spořitelnictví, Česká spořitelna 1825–2005.* Praha 2005.

JUŘÁK, Petr: *Frýdek-Místek.* Praha 2011.

KOPŘIVA, František: *Místecká spořitelna. Inventář.* Ostrava 1974.

LEPÍKOVÁ, Kateřina: *Spoř ve dnech dobrých pro čas nouze.* In: Sborník státního okresního archivu ve Frýdku-Místku. Frýdek-Místek 2003.

Šedesát let místecké spořitelny. Frýdecko-místecký kraj, č. 29, 18. 11. 1931.

TOMÁNEK, Antonín: *Spořitelny jindy a nyní: se zvláštním zřetelem ke způsobu upotřebení správních přebytků*. Praha 1912.

VACÍK, Karel: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*. In: *Šedesát let místecké spořitelny 1871–1931*. Nový Jičín 1931.

VENCOVSKÝ, František: *Dějiny bankovníctví v českých zemích*. Praha 1999.

METODIKY

Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu. Sborník archivních prací, roč. 10, 1960, č. 2, s. 213-309.

Obecné pořádací schéma korporace. In:

<https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D> [cit. 22.7.2020].

WANNER, Michal a kol.: *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. 2. vyd., Praha 2015. In:

<https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d> [cit. 22.7.2020].